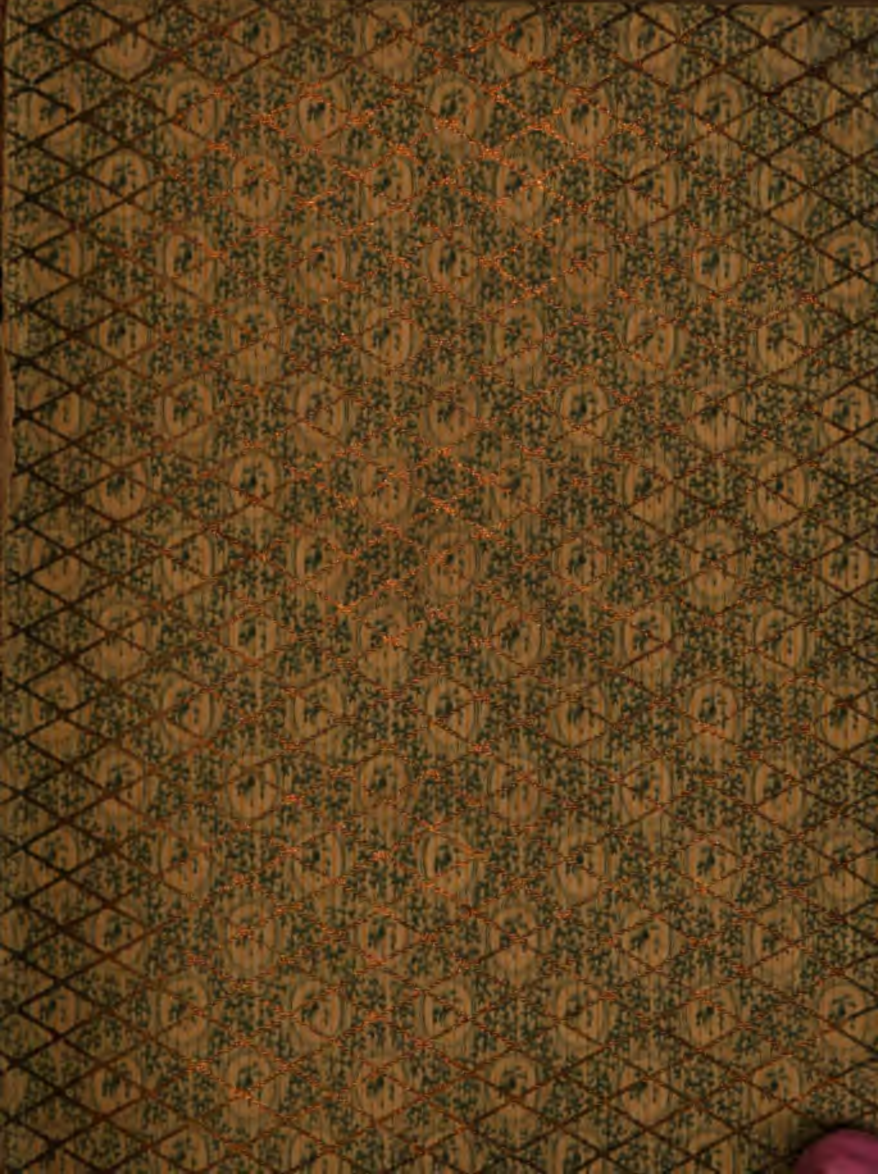

Z RUCHU.

BÁSNĚ

LADISLAVA QUISE.

V PRAZE.
Nákladem vydavatelovým
1872.

Tiskem Rohlíčka a Sieverse v Praze.

I.

Sláva. Vlast. Svoboda.

Věnec padlé slávě.

I.

Kam se sláva naše dávná děla,
zda-li na vždy pomizela nám? —
Proč se neskví jako dřív se skvěla,
proč je sbořen, spuštěn její chrám? —
Kéž by dosti páží vlast již měla,
by jich silou padl mrzký klam,
v nových pochvách stará zbraň by tkvěla,
cestu razíc novou ku hvězdám.
Marně, marně! Soumrak noci halí
vlasti drahé kraje široširé,
v dáli zřím jen slabou zář se chvět,
chmury temné nade mnou se valí.
Shasla slávy hvězda v noci širé,
neuzří-li víc ji zářit svět? —

II.

Neuzří-li víc ji zářit svět,
zda-li prchla z vlasti v kraje dálné? —

Kam tvých nohou, nebes dcero, sled,
zda-li v lesy, zda-li v sluje skalné? —
Tebe hledá oko moje kalné,
kterou v hvězdách psánu četl hled,
mračna tam, a zde jen vidí pnět
pusté rumy minulosti valné.
Vyšehrad tam, zde zří siré báně,
Žižkov tam a k luhům zaletá
zbraň kde otců Římem prokletá
tříštila jim posvěcené zbraně.
Kde ti reci, kde jich síla smělá? —
Kde jsi, písni, jež jsi o ní pěla? —

III.

Kde jsi, písni, jež jsi o ní pěla,
kde jsi, dobo, která jsi ji zřela,
kde ten duch vší robské bázně prost,
kde ta láska, kde ta mužná ctnost,
jásajíc jež pro vlast drahou mřela;
krev ta kypící, kde krev ta vřelá,
před níž třásl nezvaný se host? —
Prchlo vše, co zbylo minulost! —
Zašla sláva, upomínka zbyla
a ta rána, jež se v prsa vryla.
Dávná chrabrost, dávno svadlý květ.
Na rumech já zašlé slávy stoje,
ptám se smutně smutné srdce svoje,
Vlasti, proč jsi klesla za obět? —

IV.

Vlasti, proč jsi klesla za obět,
proč jsi kruté ve otroctví klesla,
pod jarmem proč této šíji dlet
spůsobné, by k výši hvězd se nesla? —
Vlasti má, ty lodi prostá vesla,
v středu bouře rozzuřené běd,
by tě shltil okeán se zved,
več ti doufat, lide, beze hesla? —
Sbořen oltář, brat kde s bratrem svářil,
sepjat pán, jenž v pouta roba spjal,
a ten lesk, jenž s hlavy cizí zářil
s volností i slávou vítěz vzal.
Z reků nám jen mrtvá zbyla těla,
pusto tam, kde dříve radost zněla.

V.

Pusto tam, kde dříve radost zněla,
a co zní tam, jako nářek jest,
kde byl den, tam vládne noc teď tmělá,
kde zněl mečů, pout jen zvučí chřest.
Nad kolem se mnohá lebka bělá,
pro vlast v mukách která dotrpěla,
z otroctví jež snad ji chtěla vést
pod kolem tlí mnohá statná pěst.
Kolem zbytků otců statných kráčí
bez zpomínky mnohý, mnohý syn;
v slze té však, která oko smáčí

snad již dřímá v zárodku ten čin,
jenž by pozdvih' k výši dávných let
trosky slávy, žalných rumů střed.

VI.

Trosky slávy žalných rumů střed,
hnízdem kavek spustlá svatyň tvoje,
pelechem jsi dravcům, vlasti moje,
které druhdy hledem plašil děd.
Synův prs však posledního boje
ranami jest krvavými set,
on jest mdlý, a mrzká, v něž je klet,
retem líbat musí pouta svoje.
Vzchop se, vzchop, než rána dokrvácí,
strhni pouta, pouta hany své,
pravice tvá posud zaburácí
dosti mocně v sloupy světové.
Korouhev nechť šumí kolem čela,
hrdě dřív jež vítězstvím se chvěla.

VII.

Hrdě dřív, jež vítězstvím se chvěla,
kam se děla ona korouhev? —
Hyna sklonil pyšné čelo lev,
na kříži pak láska k vlasti pněla.
Katů našich ruka skrvavělá
pálí ohněm i ten věštců zpěv,
ne již v boji teče pro vlast krev,

ale tam, kde druhdy hanba tlela.
Vlast je hřbitov kvítím ozdobený,
na němž celý národ pohrobený.
Muka vnitř ráj zemský na pohled.
V kvítí dřímá syn těch reků padlých,
podlé něho v středu věnců svadlých
korouhev tvou v prachu musím zřet.

VIII.

Korouhev tvou v prachu musím zřet,
zlomen meč a v poutech tvoje páže,
shaslé oko, němý tvůj je ret,
cizí v domě tvojich otců káže.
Sláva tvá si v hoři uzlík váže,
zhynul ten, kdo její věnce plet.
Zoufalostí schvácen klesá kmet,
jinoch v snách jen po lásce se táže.
Orlí mláď se zvrhá na holuby,
k milkování jen jim zobec dán,
z toho živí, co jim hází pán,
ve podruží obývají sruby.
V spuštění rod krotký ve divokém! —
Po tvých rumech zírám kalným okem.

IX.

Po tvých rumech zírám kalným okem,
rumy, rumy, kam zří pohled můj!
A já nemám nežli nářek svůj

a tu bolest v srdci ve hlubokém.
Zříš ty luhy zarosené mokem? —
Mok ten krev, jež tekla za zdar tvůj.
Žalně, vánku, přes ty pláně duj,
stav se, noho, hřešíš každým krokem!
A ty, krvi, v dávném zakyp valu,
zde to lůžko, na němž zhynul Čech,
než však na vždy ustal jeho dech
neztráceje naděj v smrti žalu,
k tvým, ó slávo, troskám vyslal hlas
táže se, zda z nich se zdvihneš zas? —

X.

Táže se, zda z nich se zdvihneš zas,
též i já zde volám v trapném bolu,
zda kdy, luhy, uzřím volné vás? —
Zda vy vrchy modré v dálném kolu,
svobody té naší dávné hráz —
proti ní kdy svět se zdvihl v spolu,
budete zas jednou ve zápolu
pro tu volnost ochranný nám pás? —
Doufej, přijde, brzy přijde den,
den to, kdy se domy hříchu ssujou;
slyš, jak bouřné větry v dáli dujou
zora blízko, na odchodu sen.
Kéž tu den, kéž nemusím se ptáti,
zda se zaskvíš opět, drahá máti. —

XI.

Zda se zaskvíš opět, drahá máti,
v lesku slávy, v lesku svobody? —
dosti-li již tobě nehody,
brzy-li se již ty chmury ztratí? —
Brzy-li své běsy temnosť schvátí? —
Viz, v tom páži síly zárody,
v prsou píseň tvojí úrody,
ty jsou tvé, víc nemohu ti dáti.
Matko drahá, pohleď v srdce hloubí,
tam se láska s nenávistí snoubí.
Tobě, matko, lásky planou city,
k vrahu tvému žár však hněvu lítý.
Srdce věří, hled jen klopí řas —
kdy se vrátí zlatý zase čas? —

XII.

Kdy se vrátí zlatý zase čas? —
Zralý ku žni jest již těžký klas,
a tvých hříchů míra dovršena.
Příliš dlouho trval dravců kvas,
příliš dlouho obět v mukách stená.
K smrtné ráně záhy, kate, tas,
než se zbudí síla neskrocená
tebe drtíc, hano svého jména.
Slávo, slávo, vidím kráčet tebe,
žár tvých dechů cítí srdce mé,
v tebe věřím, v této duši své,

oko mé zří otevřené nebe,
zří, jak v propast metáš mrzkým sokem,
výš a výše plujíc světla tokem.

XIII.

Výš a výše plujíc světla tokem,
zasedá již trůnu na vysokém,
věncem zdobíc věčně mladou skráň,
vitým z hvězd, jež nese nebes báň.
Vavřín jejím zelená se bokem
jako z jara čerstvou trávou stráň,
vité z květů, kterých nemá pláň
věnce, věnce plášti po širokém.
To jest sláva! — Požehnané oči,
které zřely v její jasnou tvář;
blahá ruka, která sobě točí
kolem čela jejich věnců zář.
Ruku tu-li svojí budeš zváti,
sláva-li se tobě, vlasti, vrátí? —

XIV.

Sláva-li se tobě, vlasti, vrátí,
zas-li vzejde zašlé hvězdy třpyt? —
Nechtěj déle v naději jen snít,
dlouho dost ti, lide, bylo lkáti.
Nechť již zplane, má-li opět zpláti
svatý boj: — Buď naděje zhyň svit
a v noc věčnou klesni bledý kmit,

buď se z šera den již musí státi!
Tak jsem volal, lid však dřímal dále,
prázný ohlas jen se plání nes,
všude sen a noci temno stálé.
Slova zašla. Ve hoři jsem kles'.
Tichý hrob, jen řeka v skalách hřměla:
Kam se sláva naše dávná děla? —

XV.

Kam se sláva naše dávná děla,
neuzří-li víc ji zářit svět? —
Kde jsi, písni, o ní, jež jsi pěla?
Vlasti, proč jsi klesla za obět? —

Pusto tam, kde dříve radost zněla,
trosky slávy, žalných rumů střed.
Hrdě dřív jež vítězstvím se chvěla,
korouhev tvou v prachu musím zřet.

Po tvých rumech zírám kalným okem.
táže se, zda z nich se zdvihneš zas,
zda se zaskvíš opět, drahá máti,
kdy se vrátí zlatý zase čas? —

Výš a výše plujíc světla tokem,
sláva-li se tobě, vlasti, vrátí? —

Vyšehrad.

Žebrák šedý truchlí podle řeky,
vlny jemu omývají patu,
ve vlnách se lysé týmě zhlíží;
žebrák stojí, vlna spěchá dále.

Řeko, řeko, kde ty vlny tvoje,
v nichž se druhdy nach můj zhlížívával,
které hrály s koruny mé leskem,
nádherou mou samy pychajíce? —

Dávno, dávno zaplynuly v moře,
z moře prchly parou mezi mračna,
mračna rozvál rychlý vítr světem,
po světě z nich trousily se deště,
a jich rosu vpila černá země.

Stržen purpur se starých mi beder,
koruna mi svržena je s čela,
nezbylo mi nic, než nahé jméno
a ten smutek, v který jsem se oděl.
Moje tělo pozarostlo mechem,
hlavu mou si hnízdem zvolil dravec,
podle mne se posadila bída,
spuštění mé ovinulo skráně.
Sláva má, již druhdy pěvci pěli,
ona kletbou ve mně skamenněla,
mrtvý balvan nerodící žití,
mohylu jen skytající mrtvým.

Všecko jiné, jen ty vrchy kolem
ještě vrchy, nebe ještě nebem,

a to slunce, jež se druhdy s něho
na mé zlato jasným okem smálo,
směje stejně sešlosti se mojí.

Někdy králem, nyní žebrák bídný;
Čí je vlasť, čí národ, jímž jsem vládl? —
Čí má dcera pod stohrotým vínkem
sirého že zapomněla otce? —
V samotu mou nosí jenom větry
na svých křídlech temné ke mně zvuky;
nevím, zda-li ohlas mých to žalmů,
nebo nářek, který roveň mému.

Řeko, řeko, plyň tam k mojí dceři
a pak dále do těch širých vlastí,
zvěstuj jim, co zde ti bylo zříti,
o královském zprav je žebrákovi.
Jsou-li šťastni, potom naň snad pomní,
jsou-li v bídě, pochopí snad jeho.
Bývali jsme druhdy spolu blazi,
ó kéž spolu nejsme bídní stejně.

Starec truchlí, vlny plují dále
k jeho dceři, stověžaté Praze,
v širé vlasti, to ve vlasti české.
Kudy plynou, smutnou píseň šumí.

Slyšíš vodu hučet s pražských jezů,
víš, co zvučí z vln těch k břehům Labe? —
Znáš tu píseň o té zašlé slávě,
o žebráku, zlatém Vyšehradě? —

Dóm svatovítský.

Ó dóme svatovítský,
ty vládče nad Prahou,
zda jsi nám podobenstvím,
zda jsi nám výstrahou? —

Vždyť tys jak naše sláva
byl námi budován,
a jako ona zhoubě
z půl hotov zanechán.

I Břetislav i Jiřík
vám v luno uložen,
však onen němý jazyk
co značí jazyk ten? —

A co ti divní svatí,
co mnohý divný znak,
proč ony krásné klenby
jsou znešvařeny tak? —

Což nevšímaným bylo
vám dlouhé věky stát,
leč učenec vám obdiv
a cop dal magistrát.

Vás ze všech končin větry
jsou prachem pokály,
a nepřátelé mnohé
vám smetli fiály.

Však nová přišla doba
a nový přišel duch,
s ní v starodávných klenbách
se nový zrodil ruch.

Tu tisícero rukou
sem neslo kamení,
a stíráno jest pilně
dob spousty znamení.

A přišel nový mistr,
ten nový sdělal plán,
jak na základech dávných
by dále pnul se stán.

A již jej výše klenou,
vždy šíř a šíře jen;
však co ten znak a svatí
a němý jazyk ten?

Náměstí staroměstské.

Náměstí ty staroměstské,
jak jsi malé na pohled,
Praha-li však srdce české,
ty jsi toho srdce střed.
Co v tom srdci vře a vřelo
v tobě vždy se odráželo,

vlasti sláva, zmar a vznik
psány tu co v památník.

Volný lid se vlnil venku,
šumot zněl až v radní sál,
kdy jsi ty, Šternberský Zdenku,
zvolal: „Živ buď Jiří král!“
A co hrom to hučí v dáli
z volných prsou: „Sláva králi!“
královský tak plesá zvon,
s ním pak srdcí milion.

Prahou chvěla temná rána,
náměstím zněl bubnů třesk,
ocel kata přichystaná
odráží, hle, duhy lesk. —
Dvadcet sedm, dlouhá řada! —
Za hlavou kdy hlava padá,
zbrocen krví jásá vrah:
„Tenkráte jsem k srdci sáh!“

Náměstí ty staroměstské,
jak jsi malé na pohled,
Praha-li však srdce české,
ty jsi toho srdce střed.
Kdy as tebou dav se míse
dále v srdce rozvlní se,
aby vlasti neslo jas:
„Že jsme volni, volni zas?“

Táboru.

Tábore!
Horo, dvojím obemknuta dolem,
stříbrnými dvěma lokty země,
k prsu matky přitulena jemně,
slávou kdys, teď kojena jsouc bolem;
z tebe pne se věž i hradba temně,
řeka hučí, lesy šumí kolem
jako hlasy rozechvěné bolem,
jako vůdce pozbavené plémě.
Tábore!
Však ty zdi tvé, dumajíce němě,
jasnou řečí přece mluví ke mně:
„Kalicha jsme druhdy byly stolem,
táborem, kdy válečným vlast polem.“ —
Prázný zvuku, roso v písku holém,
jaké vzchází v poušti tebou sémě?
Kalich vypit v hořkém umučení.
Vůdce padl! — Tábora již není.
Tábore, Tábore! —

„Zoufalý!
Jaká slova hřeše jsi to děl? —
jestli truchlím, pro tvou chabost lkám.
Viz tu báň a pod ní bílý chrám,
jimi marně příval věků chvěl.
Pevně zři v tu směs, již vůdce sám
vykouzlil, kde pustý pahor čněl.
Zde ten Olymp, s něhož Perun hřměl,
a já tvým se vzdechem chvěti mám?“

„Zoufalý!
Zrozen v boji, málo nářku dbám.
Tábor stojí, z něhož válčit vám;
ne by parob skrýval v něm svůj žel,
orlům Žižka Tábor vystavěl.
Sleťte se, by zase světem zněl
odsud zvuk, jenž velel končinám;
vrahům soudní troubou andělů,
k vítězství však zova mstitelů.
Sleťte se, sleťte se!“

Tábore!
Nechtěj klnout mužných prsou hoři,
nezoufám, ni nelkám pláčem žen,
ó, já snil jen dávné slávy sen
a mou duši upomínka moří. —

Pryč s ní, pryč, již k dílu svítá den,
čin pak zraje nejrychleji v zoři;
kdo se z rána ještě v snění noří,
málo slávy dobude si jen.

Tábore!
Nebuď déle opuštěným zřen,
nový list dá zdravý, starý kmen
a z těch hradeb, jež se věkem boří,
junáctvo zas nové hradby stvoří.

Jenom podlý násilí se koří,
za svobodu muž dá život v plen.

Reka tvého k tobě vábí kyn:
tvůj jsem, tvůj a tvého ducha syn.
Tábore, Tábore!

Naše hodina.

Ta matka Sláva nový zrodí věk
jak Róma kdys i slavná Francie,
své dítky vše kol sebe shromáždí
a v jedné lásce na vždy spojí je.

Tu matka Sláva prapor rozvine,
a volnost tam, kde prapor zašumí;
všem ona žhavé slze, krev i zášť
a bídy nářky navždy utlumí.

Tu matka Sláva světy obejme
a v lidstvo vdechne nový, svatý žár,
že volný roba bratem bude zvát
a v pouta upjat jenom dávný svár.

Vznes, matko Slávo, skleslá ramena,
již k srdci přiviň svoji rodinu,
jeť blízko do dne, rafij dobíhá —
slyš, dějů zvon nám bije hodinu.

Láska má.

Má krásná vlasti, čemu tě rovnat smím? —
Vše, všecko bledne, lepotu tvou kdy zřím.

Co vyšší tebe v světě velkém?
Hory mně plání jsou, moře mělkem.

A co as tobě, národe, rovno jest,
co slávy tvojí k obrazu mohu vznést?
Čím pevnost žuly, bouře síla,
záře, již dennice světům sílá? —

Ó slávo česká, národe, vlasti! — K vám
již v srdci nosím, lásku, s čím rovnat mám? —
Jak vy jste velky, krásny, skvoucí,
taková láska v mé duši vroucí.

Ty nezhyneš.

Znak jaré mysli na čele,
vzdor vrahům v lebu z ocele,
zrak jasný upřen na cíl skvoucí,
a v srdci věrném lásku vroucí,
jíž k vlasti drahé po sta věků lneš:
ne, lide můj, ty zhynout nemůžeš.

Vždy ve boj hotov k pochodu
těm vstříc, kdo tísní svobodu,
jsi mnohdy hájil všem ji v čele,
však častěj válčil osaměle:
ty, který Husa, Žižku svými zveš,
ne, lide můj, ty zhynout nemůžeš.

Lvů otců statnou v těle krev,
i v mukách těžkých na rtu zpěv,
než robem mrtev raději,
však v duši věčnou naději,
že pro vítězství v dobrý boj ten jdeš:
ne, lide můj, ty zhynout nemůžeš!

Kdo s koho.

Vy jste dub a my jsme klín,
dřevo dub, my z ocele.
Nechť nás vaše síla svírá,
vaše rez nechť do nás vžírá,
naše jádro neumírá.
Bouře zvrací shnilý strom,
v ocel marně bije hrom.

Vy jste dub a my jsme klín
vrytý ve váš tvrdý kmen.
Bratří, jež jste zadávili,
mrouce klín vám zůstavili,
živý klín, jenž nevysílí.
Jednou klín však udeřen
rozrazí vám ve dví peň.

Výše!

Jest naše vlast jak země u moře,
kde nad břehy se vlna vypíná,

jen láska národu a čela jeho znoj
ten zhoubný proud na mezi zaklíná.

A vlna bije o hráz lakotná,
by zvětšila tu velkou říši svou,
již klesá hráz, s ní tisíc životů,
a ti, co zbyli, nové budujou.

Ó, lide můj, tvé hráze přeslabé,
jest moře výš, ty pod ním hluboko,
ó povznes vlast a sebe lide s ní
již nad vraždící vlny vysoko.

Pak nechť si bije vlna o skály,
ty klidně budeš zříti na vzteky,
jež v pýše chtěla tebe pohltit,
nechť v hloubi marně zuří na věky.

Neděste se.

Vlasti moje, tys loď, bouřlivé moře kol,
k nebi vlna tě teď, nyní zas metá v dol.
Hrůza schvátila plavce,
srdce zoufalý svírá bol.

„Pane, pomozi nám! — Toneme! Zda-li víš? —
Moře shltit chce nás! — Toneme! A ty spíš? —
Pane, zbuď se již, přispěj!
Moře, zbouřené moře ztiš!“ —

„„Proč se děsíte vln? — Malá jest víra vám!
Zda-li moře to s vás, s vámi-li pluju sám? —
Moře vůlí mou sklesne,
nesouc k přístavu lodi vám.““

V lese.

V mech se polož, zahmuř oči,
k snění jen, ne k spánku v lese,
slyš, jak stromů korunami
temný, tajný šumot třese.

Smutně nad tebou se vznáší
jako opuštěné ptáče,
smutně lká, tak smutně, smutně,
až ti srdce pozapláče.

„Kolem vrazi, jimi shrocen
za kmenem, ach, kmen se řítí.“ —
Temná písni černých lesů,
české srdce rozumí ti.

Řeč kamení.

O pravdo, matko mučedníků skvělá,
jež sama nesla muka větší všech,
ty, která druhdy na kříži jsi pněla
a ve hranice stála požárech;

ty věčná jsi, ni zhouby tobě není,
vždyť lidstvo nese tvoje znamení;
a zapře-li tě v krutém porobení,
pak hlásá tebe němé kamení.

V mze podzimní, kdy utkal volnost naši
a mrtvolami srovnal její hrob,
ne bohu vděk, než pekel satanáši
nás klatbou stíhnuv s dílem slavných dob,
a v pouta sepjal meči zvyklá páže,
těm čelům robství vtisknuv znamení;
zda věděl vrah, i věštcům jazyk váže,
že k robům bude mluvit kamení? —

Zda věděl vrah to, tehdá na náměstí,
kdy dvadcet sedm katem kleslo hlav,
že marně bubny jeho drábů vřeští,
by mroucích slova neuslyšel dav? —
Zda věděl to, že mučedníků svatých
ta udušená slova zkamení,
že pozdní vnuky k pomstě hlav těch sťatých
zvát bude šedých věží kamení? —

Jak na hřbitově ticho, hrůzno v pláni
a šírá vlast co lůžko smrtelné,
vždyť národ na ní v těžkém umírání
a kolem jásá družstvo pekelné.
Tu žádný hlas se za lid neozývá,
všech svobodu jenž hájil v nadšení,
jen jedna řeč mu v zprahlou duši splývá
co krůpěj živná: řeč to kamení.

Co mluví kámen? — ne-li ku kamenu? —
zda hlasatele není v poušti hlas? — —
Věk stíhá věk, již lidstvo beře změnu
a světem bouří orkán — nový čas.
Hle! trůn se kácí, žaláře se řítí,
viz, féniks, volnost, vzlétá z plamení
již budí spáče ospalého k žití:
a hlasitěji mluví kamení.

Zas minul věk, v němž orla smělým letem
duch lidstva vzletěl k slunci svobody,
a bližší čas, kdy nebude v jhu kletém
víc žádný tyran svírat národy.
Ne tyran víc, však kdyby národ cizí
chtěl pouta dát zas tvému rameni;
tu vyrvi z pochvy Táborů meč ryzí,
a vrahům stlumoč jím řeč kamení.

Srdce vyrvané.

„Moravo, ty sestro milá
proč jsi ještě ospalá? —
Já se dávno probudila
a tys ještě nevstala."

„„Česká moje sestro drahá,
oko tvé sen nekalí,
vždyť tvé zlaté srdce Praha,
a to vrazi nevzali.""

„„Srdce moje uchváceno
k životu mne nepudí:
pokud srdce nevráceno,
Morava se nezbudí.““

Duch Janův.

V Čáslavi nám jej pohřbili
toho slepého Jana,
těžký mu kámen na hrob dán,
by je neděsil vstana.

A kdyby byl ten náhrobek
tak těžký jak svět celý,
Jan přece by jej odvalil,
by pomstil naše žely.

A proto kosti po věcích
z jich tiché kobky vzali
a na místě je popravním
v prach různo rozmetali.

Kdybyste si je rozmetli
po všech končinách země,
duch Janův bude věčně v nás
vaše strašiti plémě. —

Kam?

Zda-li vůz jste někdy zřeli,
v kterém hejno vozků měli,
vozka, vozků hejno zas —
opratě však vzal jim ďas.

S hòra zmatek, nouze s dola,
v bryndě kočí, v blátě kola,
ztracen voj i náprava,
košatina děravá. —

S příč i déli ve vůz ten
kůň dle koně zapřažen,
v pravo, v levo, v předu, v zadu
všude vidět koní řadu.
— — — — — — — — —
Každý táhne v stranu svou.
Kam s tím vozem dojedou?

Na poušti.

Bloudíme pouští jako Israel,
za námi nízké robství Faraónů,
za námi moře krví červené:
k svobodě nám a katům dráha k skonu.

Bloudíme pouští. Oblakový sloup
vedoucí nás, to v našich prsou víra,

cíle že dojdem, třeba v pustinách
tisíce *reků beze slávy* zmírá.

Bloudíme pouští. — Sladkou mannou nám
věštcova slova, našich otců sláva,
Sinaiem naším naše srdce jest,
úmluvy archou lidstva svatá práva.

Bloudíme pouští. Dlouho, dlouho již
daleké cesty útrapy nás souží;
zdali to div, že ten, jenž jídal z nich,
po masných hrncích Egypťanů touží? —

Bloudíme pouští. Teprv synům snad
těšit se bude z pouti ovocí:
svobodný lid jen uzří volnou vlast,
v poušti *až zhynou* dávní *otroci*. —

Ve válce.

Kdo může písně lásky pěti,
kdy vládne zášť jen plamenná,
co slast i žal, jenž v jednom srdci,
kdy sta jich hyne, znamená? —

Kdo může pěti, vše kdy pláče,
jen svoji bolest jedinou? —
Já za žalm měním lásky písně,
kéž za meč směl bych lyru svou.

Kvítí svobody.

‚Tatíčku můj, mně dvacet let,
svobody rád bych poznal květ.‘

„Kterak bych, synku, tobě děl?
nikdy já jsem ho neviděl.“

‚Dlouho žil's, dědečku, ve světě,
víšli ty svobody o květě?‘

„„Na hlavě mé jsou šediny,
nezřel jsem však té květiny.

„„Tatíček můj, ba ani děd,
květiny také nedohled.

„„Žádný ti z lidí v dědině
nepoví o té květině.

„„Kdybysi v kraj se širý dal,
po květu marně by se ptal.

„„Kdybysi ušel na sta mil,
květiny té bys nespatřil.

„„Neptej se lidí, synáčku,
v lesinu zajdi ku ptáčku,

„„snad, že ti může zapěti,
srdce tvé co chce věděti.

„„Neptej se, hochu, lidí těch,
pozor dej na ten větru dech,

„„pověděti on ti jedině
dovede o té květině.

„„Neptej se lidí, hvězd se ptej,
v jejich se záři zadívej,

„„tam budeš čísti povídku
svobody krásném o kvítku."'

Niva svobody.

Svobody nivo krví zúrodněná,
vlažená pláčem, hroby osètá,
kolem již jaro, ty jen zasněžena,
zeleno vše, jen tvůj luh nezkvétá.

Marnáli byla práce oráčova,
neplodnost půdě, hluchost semenu,
nemáli vzejít vesna tvoje nová
otčině mé a mému plemenu?

Vzejde, ó vzejde čas ten, vlasti, tobě,
srdce to cítí, duše má to ví:
není vše mrtvo, to, co leží v hrobě;
svoboda mrtva? — Ona jenom spí!

Spasitel přijde a jen tebe tkna se
zaplaší mdlobu, jíž jsi poutána,
rozkvete luh tvůj a v něm pěvci zase
svobodě pěti budou „Hossanah.“

Svoboda.

Svobodo, ty slunce světa,
z tebe prýští život jen,
v záři tvé vše roste, zkvétá
a kdy zajdeš, klesá v sen.
Noc-li, mníte, že nám vládne,
kdy už tělu hnutí žádné
mimo dech a srdce tluk? —
Nechť si tělo upoutané,
volnost dechem, srdcem plane,
volnost věčně jejich zvuk.

Nechť jsi v dáli, nikdy cele
nemůž' noc tvůj zhasit lesk,
měsíce i hvězdy skvělé
věští nám to temnem blesk.
On to praví duši tvojí
ty, jenž s vládcem noci v boji
po slunci jsi zatoužil,
že až kolem světa přejde
slunce zas těm krajům vzejde,
sen jež nyní oploužil.

Vzejde záře slunce tvého,
svobodo ty milená,
nemůž' běhu odvěkého
zvrátit ruka šílená.
Hle, již dní se na východě!
Vánek vlnu na té vodě,
zábřesk zbudil pěvců hlas.
Píseň hájem zahučela,
v širý kraj se rozzvučela:
„Slunce, volnost svítá zas!"

Otrokům.

S čel věnce dolů, s těla pestrý háv
a v roucho smutku již se odějte,
již sypte na své týmě popele;
vy rety zbledlé, již se nesmějte.

Ať nedotknuty stojí poháry
a stůl ať čeká darmo hostí svých,
nechť sladký pěvec loutnu roztříská
zpěv lásky duse v prsou rozžatých.

A chceš-li zpívat, žalmy zanotuj,
ty, kdo chceš hejřit, hejřiž v zoufání,
ty, kdo chceš píti, krví opoj se,
kdo lásky žádáš, zanech doufání.

A naše ženy? — My jsme otroci!
A naše děti? — My jsme v okovech!
Což může ptát se otrok po ženě,
což poutaného dětem platen vzdech?

Ó, podivná ty chaso otrocká,
ty zapomínáš svojí poroby,
bič pána zkoušíc výskáš vesele,
svou hanbu stavíš otců na hroby.

Ó, nešťastná ty chaso otrocká,
ty nepoznáváš svého otroctví,
ty zapomínáš na svých dědů prach
a na svých věštců svatá proroctví.

Ó, zbloudilá ty chaso otrocká,
v noc věčnou zda tvé oko zakleté? —
Jest tajno tebe, síla ramene
že svrhnout může jarmo staleté?

S čel věnce již, neb s rukou okovy,
s těl pestrý háv, neb s čela hanby znak,
buď robům pláč, neb jásot svobodným,
bič robům budiž; zbraně volným však.

Mládeži.

Chaso naše! chaso naše,
proč pak jsi tak nedbalá?
Kolem tebe bouře hříme,

však tvé srdce stále dříme.
Matka kvílí zoufalá:
Zbuď se, chaso ospalá!

Chaso naše, chaso naše!
kde ta krev tvá ohnivá?
Kolem požár blíž i dále,
však tvá krev jest vlažná stále.
Nářek matčin zaznívá:
Zakyp, krvi lenivá!

Chaso naše, chaso naše!
dosti měla's pokoje!
Vrah ti šíji v jarmo sklání,
volnost naše v umírání,
v poutech čin a slovo je:
Vzhůru! chaso, do boje!

Pryč s láskou!

Pryč s láskou, pryč! nám nenávisti třeba,
my nechcem býti lidem holubů,
nám cizí vrah se hnízdí ve srubu,
on tyje z nás a naše krev co střebá.

My hořký kalich museli jsme píti,
to naším pláčem vrahů se žlučí,
ó kéž ten nápoj lásku umučí
a v prsou žáry nenávisti vznítí.

Čí právo těžší?

Ó, dejte sobě meče ukovat
a učte jimi páže vládnouti,
vždyť mladé rámě brzo sesílí
a staré musí zase zmládnouti.

A učte ženy, jak se pásá meč,
kdy pro vlast k boji muž se ubírá
a učte je, jak dětem vštěpovat,
že nemře ten, kdo pro vlast umírá.

Až pak ty meče budou hotovy,
a ženy, děti sesílí i pěst,
pak vrhněte své právo na váhu
a ptejte se, čí právo těžší jest?

—

F r a n c i i.

Orel k výši se vznes', hledaje kořist svou,
jeho sídlo kde jest, krajiny pusty jsou.
Všecko kolem již schvátil,
zraky jeho se v dálí pnou.

V dálí modravou spěl orlova oka blesk,
letěl přes hlavy hor, přes pláň a řeky lesk.
Běda, oběti, tobě! —
Blízko, blízko ti žal a stesk!

Slyšíš v dáli ten zvuk, bouřný jak vír by vál?
Křídla orlova to, záhuby den ti zplál.
Letí — přiletěl orel,
v tvoje srdce by spáry vklál.

Nedli, zachraniž se! — života bdělá buď!
Pozdě, pozdě již jest, rozryta tvoje hruď.
Oběť v útrapách hyne,
nebe nad vrahem mrzkým suď.

Krásná Francie, tys orlovi padla v spár,
luh tvůj pošlapán jest, dědiny tráví žár,
maso s živého těla
rve ti, jásaje vrahů cár.

Spustla svatyně tvá, záhuba synům tvým,
stoupá k nebesům jich prolité krve dým.
Dána vnada dcer tvojích
v kořist vítanou vrahům svým.

Má-li otčiny syn týrání klidně nést,
zda-li k práci mu jen otrocké dána pěst?
Má-li mohútnou paží
něžný lásky si vínek plést?

Ne! — Vy do ruky meč mstitelů jmete zas,
zřím již blýskati jich vítězný v slunci jas.
Hanu zacelí vítěz,
rány, hluboké rány čas.

II.

Láska.

Písně lásky.

I.

V komůrce mé tmí se.
Což ten večer smí se
všude vedrat, všude,
v hrad i v chyže chudé.

Komůrka má šerá.
Kéž bych od večera
zvěděl, dítě moje,
cestu v srdce tvoje.

II.

V pravo lesy, v levo lesy,
kolem cesty bělavé,
z hloubí lesa ptactva plesy
k výši spějí modravé.

Lesy, vy jste láska moje,
v nich ta cesta žitím mým,
z hlubin lásky písní roje
k očím spějí modravým.

III.

Mně na tvé oko modravé
zřít na lazur jak ladný,
on modrem srdce rozchvěje,
však sám jest věčně chladný.

Mne oko tvoje modravé
jak nebe k sobě táhne,
však touha jím jsouc zbuzena
cíl nikdy nedosáhne.

Mně hled v tvé oko modravé
je skokem ve střed moře,
kde marně v člunu lásky tvé
chci spasen být se noře.

IV.

Již zaplanula po nebi
zář tisícerých hvězd,
a čím ty hvězdy jasnější,
tím tmavším nebe jest.

Mé hvězdy to jsou oči tvé,
tvá láska nebe však,
jež v tmách mi zniká víc a víc,
čím jasnější tvůj zrak.

V.

Já ve vás příliš hluboko
jsem zřel, vy svůdné oči,
než abych mohl ustanout,
kdy lidé na mne sočí.

Tam v hloubí chtěl jsem hledati
si odvěť ku otázce:
proč jste tak milé, rozkošné? —
a utonul jsem v lásce.

VI.

Kdybys, drahoušku, věděla,
jak často myslím na tě,
jak drahokamy zdobím šíj
a šatím tebe v zlatě;

zda, snílku, bys se nesmála,
zda s ním by chtěla sníti
ten dlouhý, krásný lásky sen
po celé, celé žití? —

VII.

Bledé čelo, oči kalné
v srdci ránu ohněm žhoucí,
v duši temno, pusto žalné,
bez naděje v čas budoucí;

tak jsem bloudil širou plání,
tak jsem bloudil pustým hájem,
v sobě taje naříkání
nad tím krásným svadlým májem.

A zas nocí duše mojí
kmítalo to co lesk hvězdy,
že my přece budem svými
a ne cizí, dální vezdy.

Kdy jsem tobě s Bohem dával,
„navždy“ děla ústa v bolu,
ale v srdci šeptalo to:
„my se přece sejdem spolu.“

Zda to víš? jak ruka tvoje
moji v sobě tiskla vřele,
v tušení že blaha nitro
rozchvělo se celé, celé. —

Nechť si tvoje ústa trpká
slova ke mně promluvila,

stisku toho vřelou řečí
láska tvá se prozradila.

VIII.

Dlouho stál jsem nade řekou,
zřel, jak v dálí vlny spějí,
jako bych chtěl v jejich víru
spatřit drahý obraz její.

Hučení jsem stále slouchal,
jež se neslo ke mně s dola,
jak bych myslel, že ta řeka
její milé jmeno volá.

IX.

Má celá duše, každé mysli hnutí,
tluk srdce každý, všecho chtění mé
a každý skutek, všecko, všecko tvé
a všecko, drahá, k tobě jen mne nutí.

Má krev se bouří při tvé ruky tknutí,
a v tvoje oko já kdy hroužím své,
tu všecko mizí, ty jen jediné
se neseš před mnou lásky na perutí.

Ty's láska má, tak lepá nekonečně,
ty's láska má, ty srdci kážeš bít,
ty's láska má, ty v duši žiješ věčně,
ty's láska má, bez níž mi nelze žít.

X.

Jako mladé ptáče
byla láska má.
Tebe oblétala,
křídlem třepetala,
smutné písně pěla,
dokud nezavzněla
vstříc mu láska tvá.

Jako mocný orel
teď má láska jest.
Tebe uchvátila,
s tebou navrátila
vzhůru k své se říši,
tam, kde slunci bližší
naše láska jest.

XI.

Jest mnoho domů ve městě
a v každém oken mnoho,
já přece vždycky pohlížím
z nich jenom do jednoho.

A třeba zima, sníh i led,
tam růže jako v letě,
kdy na tu růži pohledím,
mně jaro lásky kvete.

XII.

Co po světě nám, drahoušku,
a co nám do všech lidí,
kdy srdce bije pro srdce,
ráj jedno v druhém vidí.

Nechť svět se točí stále dál,
ať lidé snujou řeči,
jen rozkvetá-li láska nám
a srdce srdci svědčí.

XIII.

Jest láska, naše pohádka,
z nás obou každý děcko,
jen ona mysle poutá nám
a jiné cizím všecko.

„Ach, jaký naší pohádce
as konec bude, hochu?“ —
„Víš, buď ji skončí veselost
anebo pláče trochu.“

XIV.

Luhy, luhy zasázavské,
kam se poděl půvab váš?
a ty řeko, jasná řeko,
kam tak rychle ubíháš?

„Do světa šla tvoje milá,
vzala s sebou půvab nám.
A já řeka, jak tvé touhy,
k Vltavě jen pospíchám."

XV.

Žlutavý měsíček
po lukách vykvětá,
ach, kdo as rozséval
žárlivost do světa?

Žárlivost do světa
nevěru ve lásku,
že ty mi nevěříš,
rozmilý obrázku? —

Samo ji zlato mé
samo ji zasilo;
černé jest oko tvé,
věrné však nebylo.

XVI.

O noci dlouhé, o vy dny jak moře,
proč věčné vy a vy proč nejste slední? —
Já z noci k noci stejné nesu hoře
a jednu bolest mám ode dne ke dni.

Vy krásné sny, vy andělé mých nocí,
vy naděje mé, dnů mých průvodčí,
zda vinou mou či hnány cizí mocí
jste zmizely mně všecky ze očí? —

Ó noci smutné, smutné k nevypsání,
vy dnové jako rakve živoucích,
kdy srdce moje sténá ve zoufání
a ústa zrádná trpký vedou smích.

VXII.

Spadl s mostu do Sázavy
šáteček mně bílý,
za ním slza s oka mého
pro tebe, můj milý.

Pláčem smočen šátek ke dnu
znenáhla se noří.
Jak ta láska, jak ta láska
v mého srdce hoři.

XVIII.

Protivné my točny jsme,
sever ty, já jihem tobě,
mezi námi svět se dme,
a my věčně dální sobě.

Věčně, a přec věčně zas
jedna moc nás k sobě táhne,
cítím však, že nikdy as
cíle svého nedosáhne.

XIX.

Zahořel den láskou k noci
bez naděje, bez pomoci.

Stejná milost v noci zplála
neukojná, neustálá.

Oběma svou prchat něhu
kolem světa v divém běhu.

Oběma se stíhat zase,
nestihnout však v žádném čase.

Proto den, kdy ve dál vane
družkou líbán v žárech zplane.

Touhou rdí se prchající
noc kdy líbá v temnou líci,

a po zemi tiché, teskné
rosný pláč se noci leskne.

Zdali nejsme, dívko má,
jako oni ty a já? —

XX.

Velká noc, ach, velká noc!
Roztála vše jara moc,
vzkříšen všude zpěv i květ;
kéž i v tobě lásky svět,
probuzen jsa, u květ zrál
a v tom světě já byl král.

Letnice, ó letnice!
Jediná kraj květnice,
růže již se rozvila,
srdce již se spojila.
V ráji jsme, svět daleký —
Na věky-li, na věky?

Dušiček, již, dušiček!
Sloupků dost i svíčiček,
plaménků tu na tisíc,
v tvém však srdci žádný víc;
já jen lásky nad hrobem
v prsou bolest rozžal jsem.

Vánoce, ó, vánoce!
Dárky, zlaté ovoce
na tom stromku zeleném,
mně však žádný v srdci tvém;
leda cit tvůj utuhlý
v hřebík pro mne do truhly.

XXI.

Já snil jsem, že jsi zemřela
a cítil ve snách hoře,
až tonoucího ve slzách
mne probudila zoře.

Což o sen? on ti pomízí,
však nikdy v srdci vráska.
Což o ni? ona živa jest
mrtva jen její láska. —

XXII.

Na tom hrobě mojí lásky
není žádný kříž,
vždyť ta víra, které znakem,
zašla s láskou již.
Hrobu lásky zelené
není trávy zelené,
svadla naděj a mé jaro
sněhem sbělené.

XXIII.

Má milá sedí u okna,
a úsměv hrá jí ve líci,
vždyť dešť jen šlehá chladné sklo
a mne, jenž běhám ulicí.

Má milá stojí před knězem
a šeptá „ano“ blažící,
však naši lásku šlehá vtip,
a já s ní běhám ulicí.

XXIV.

Strniště jen všude holé
tam, kde kvetlo štěstí nám,
a já na to pusté pole
svoji lásku zaorám.
Bolestí je zaseju,
krví svou je poleju,
pak si lehnu v chladné lůžko,
hrudami se pokreju.

Na poli pak vzejde časem
bujně modrý, modrý len,
to že pod tím bujným vlasem,
hrával bujný lásky sen.
Až ten len ty budeš plít,
bude srdce hořem mřít,
tenkrát vlas svůj trhat budeš,
tenkrát svoji bídu zřít.

Až pak na svém kolovrátku
len ti bude příst,
vrčení se u pohádku
divnou bude plíst.
Smutně, smutně, smutně zní
každé slovo slze v ní,

první jako kletba zvučí
smrt jsou slova poslední.

Až pak budeš tam na hrázi
bílic plátno stát,
budou kolem tvojich lící
temně větry lkát.
„Dobře, děvče, dobře máš,
že to plátno zalíváš,
aby bylo pěkně bílé
do rakve ti na rubáš.“

XXV.

Zvoní zvony na vše strany,
zvoní mojí lásce hrany.
Zda-li v boru truchlí ptáče? —
Ne, to srdce v těle pláče.
Zda-li rosa mech to močí? —
Ne, to slza z těchto očí.
Rakev-li se ve hrob řítí? —
Ne, to bylo moje žití. —

XXVI.

Divá bouře v tmavém lese,
bouře letí dálnou plání,
bouřná bolest srdcem třese,
duše trne ve zoufání.
Příval, příval, déšť se leje,

skálu tvrdou vlna meje,
valem, vírem trhá hráz —
a v to blesk a hromu ráz.

Ticho, ticho slunce svítí,
z hloubí jenom hučí hrom,
v sedmi barvách krůpěj třpytí,
s tichým vánkem šeptá strom.
Tiše, tiše ptáček pěje,
tiše, bol se v srdci chvěje.
Spíš-li jen, ty dívko má? —
Či ten ptáček duše tvá?

XXVII.

Planá růže v poli.
Což mne srdce bolí.
Květina uvadne,
láska má uchřadne,
zbude trn jen holý.

S letem list do dáli
větrové zaváli.
Keř se k zemi sklání
v němém naříkání.
Zoufá-li? — Doufá-li? —

Však se tobě růže
jaro vrátit může;
věnčené lupeny

zardí se pupeny,
královnino lůže.
Ale mně ve světě
léto už nezkvete.
Láska moje planá
záhy pochovaná,
veta je po letě! —

Podzimní.

I.

Krátké dny a dlouhé noci,
kalné dny a noci tmavé,
a ty stromy beze listí,
a to nebe popelavé.

Krátká radost, dlouhé strasti,
kalná radost strasti kalné,
a to srdce beze lásky
a na duši chmury žalné.

II.

Tmavé nebe, jasné hvězdy,
proč jste se tak zachmuřily,
jaké bouře na té klenbě
poklidné se rozzuřily?

Tmavé oči, jasné hledy,
proč jste se tak zakalily,

jaké těžké myšlénky to
čelo klidné zahalily?

III.

Po obloze mračno letí
a za mračnem pěvci hájů,
by své písně pozanesli
do šťastnějších dálných krajů.

Myšlénka mou duší letí,
za myšlénkou píseň spěje,
by mé touhy pozanesla
ku vzdálené bez naděje.

IV.

Všecko vadne, vše jde spáti
a co žije poodlétá
bez bolu, vždyť zase jarem
vše se vrací, budí, zkvétá.

Kdy však srdce lidské vadne,
beze snů kdy sen je chvátí
ach, tu cítí v trpkém bolu,
že se jaro nenavrátí.

V.

Pustou plání vítr vane.
Kudy vanul všecko schladlé,

holé stromy k nebi strmí,
k zemi padá listí svadlé.

Pustým srdcem bolest vane,
kudy vane, všecko chladne.
K nebi pnou se siré hledy,
když ta láska v světě vadne.

VI.

Jedna barva, jeden smutek
rozprostřeny po přírodě.
Žádné kvítí po těch nívách,
žádné vlny na té vodě.

Jedna barva, jeden smutek
po mé duši rozprostřeny,
snové mládí pohynuli,
v srdci poklid beze změny.

VII.

Všecko spí, i les i pláně
nade vším ta mlha hustá,
lesy jako po vymření,
jako poušť ta pláň je pustá.

Všecko dřímá, duch i srdce
smutku skryto ve závoje,
v srdci jako po vymření,
a jak poušť je duše moje.

VIII.

Venku chladno, vichr kvílí,
v čiré temno kraj se noří,
světničku mou plamen hřeje,
moje lampa jasně hoří.

Jak to jinak jest v mém srdci!
Kol nechť hřeje slunce jasné,
v nitru tom jest noc a pusto,
a má hvězda v temnu hasne.

Na troskách lásky.

Já jí hladil černé vlasy,
líbal jsem ji v bílé čelo,
zíral v oko, jež se skvělo
blesk co mrakem z tmavé řasy.
Ó, kde jsou ty krásné časy,
kam se naše blaho dělo? —
Smutná noc a smutný den,
truchlé žití, truchlý sen.

Drahá družko mého mládí,
kterak mám se loučit s tebou?
navždy-li nás rozkolebou
vlny proudu, v dál jež pádí?
Proč, co kdy jsme měli rádi,
proude časů trháš sebou,

proč, co neseš, hoře jen,
truchlé žití, truchlý sen? —

V zátiší jsem stavěl chatu,
s láskou svou, v níž bychom dleli,
světa lidí zapomněli,
netoužíce po návratu.
Teď však ten, jen velí zlatu
také lásce osud velí —
domek můj jest opuštěn,
truchlé žití, truchlý sen.

V krov i stěny větry dují,
chýže má se v bouři chvěje,
rozvalem již déšť se leje,
shnilé trámy povolují.
Na krbu mém tráva bují,
z prázdných oken spousta zeje.
Vnitř hlod červa, praskot stěn, —
truchlé žití, truchlý sen.

Nohu opřev o trnože,
zasedl si žal můj k stolu,
zoufání pak s mukou spolu
ulehly si v měkké lože.
Kolébka jen prázdná. — Bože!
Kdy v ní zpláče dítě bolů,
jímž by v hrob byl zaplašen
truchlý život, truchlý sen?

Na hrobech.

Kolem rovy pozarostlé travou;
jeden holý, z kypré, žluté hlíny,
pošlapané, pozapadlé ony,
jeden teprv čerstvě nasypaný.
On též slehne se a pozaroste. —
Jsou ty hroby jak ta lidská bolest,
život přes ně lehkou nohou kráčí
a jen někdy k nim se upomínka
vrací, by si zaplakala na nich. —

Přes zeď nízkou na hřbitov zří stromy,
přes ty stromy polospadlé hradby;
brzo bude sbořena ta brána
zející z nich bez dveřejí, mostu.
Nad nimi věž okrouhlá i šedá
pne se k nebi, mrtvý mrtvých stráže.
Ve údolí hučí temně řeka,
za ní vrchem černají se bory
lišíce se od jasného nebe,
po němž letí stříbrořasný oblak. —

Postůj, mraku, plavče beze cíle,
postůj, mraku, bratře mojí duše,
nemůžeš-li, vem ji na svá křídla,
ona s tebou letíc širým světem
bude bol ti lidský vyprávěti,
a ty za mne, jenž už nemá slzí,
s ní si nad tou zemí pozapláčeš.

potom k druhům pozaletíš šedým.
První tebe potká od ledovců,
druhý letě od siného moře,
třetí ale z pusté širé pouště. —

‚Bratře šedý, bratře od ledovců,
mne-li podívanou měl jsi veselejší?'

„Viděl já jsem v ledu stuhlé štíty,
po věčnosti v pouta spjatý život;
dole všecko ze snů slunce budí,
ale tam jen tisíceré slze."

‚Smutný obraz, ale truchlivější
viděl já jsem na té zemi, bratře.
Tam ten život spjatý jenom v pouta
doufat smí, že pouta svoje zlomí;
život však, jenž v náruč smrtí schvácen,
z objetí již nevyrve se nikdy.
Sluncem líbán stuhlý titán pláče,
ale bol, jenž v malé srdce pálí,
vysuší též léčivé mu slze
na věky až ve svém hoři stuhne.'

„„Truchlejší mně bylo podívání,
oblaku, jenž viděl siné moře.
V divém vzteku vlny bijí v skály,
tisíc jícnů řvaním lačných šelem
otvírá se zhltit vše, co žitím.
Stěžeň zlomen, rozervány plachty,

bez kormidla hříčkou loď je vlnám,
Plavci klnou, pocestní se modlí.
Zoufaje muž v náruč tiskne ženu.
Dravci šedí nad palubu pnou se,
na svou kořisť hledí kalným okem,
pak se pojí u jediný příval.
Koráb zdvižen hřbetem velikána
k výsostem se ještě jednou vznesl
a pak svržen v propasť letí věčnou.
Pronik výkřik, děsný výkřik jekem
a již v skály pusté vráží trosky,
již svou obět hltá v jásu moře.“‘

‚Dravé moře, dravější však osud,
krutý los je, vlna milosrdná.
Ona chvátí, po čem lační, rázem,
krátké strojíc oběti jen muky,
nedělí, co v žití objalo se,
lnoucí k sobě stejně větí smrti:
Ale osud s hltavostí moře
poje hravou krvelačnost tygra
od srdce rve to, co nejdražšího,
v loktech lásky sápe kořisť svoji.
Usmrcuje to, co milováno
a pak velí ještě dále žíti.
A byť střemhlav sebe vrhal v proudy,
ony vyvrhují zoufalého —
jen co šťastno kořistí jim libou,
nešťastný jim žlučí je i octem.—
Běda kvítí, odejde-li leto,

běda srdci, kdy mu zhyne láska;
však se léto budíc květy vrátí,
srdci blaho prchlé jenom smrtí.'

„„Ledu, bouře, smrti, zoufání vám
zříti bylo — a já spěju z pouště.
Poušť jsem zřel! kol písek, nad ním nebe
a nic více — poušť jsem viděl — poušť!" "

‚Příliš z pouště plný plaché hrůzy,
blaze ti, že jsi ji mohl prchnout.
Viz tam dole mezi davem křížů
na tom hrobě čerstvě nasypaném
viz jej tam — on poušť si nese v prsou;
nekonečnou, bez nebe a slunce,
z které nelze, nelze uprchnouti.
Pustý písek dnové živobytí,
noze šlápnout na každé je zrnko;
poslední až teprv trnouc patře,
z prachu pouště povznáší se duše.'

Sivá mračna srazila se v jedno,
zahalila nebe jasné modro.
Proč má na zem jasné slunce svítit,
když tam v hoři lidské žití hasne? —

Vítr zavál v temnobarvá roucha,
že jich šumot rozlehl se hromem;
mračna pálí bleskem svojí bolest
a jich slze zalívají popel. —

Bouře, bouře, myšlének mých sestro,
třes, ó třes tou nenasytnou zemí
jako tyto vzdorným chvějí tělem.
Bouřę, bouře bořte, palte všecko,
vždyť jest spása jenom ve skonání.

Milence.

I.

Mně věnce ani listy vavřínové
svět nepodává za tu píseň mou,
však v srdci mém jsou tisíceré květy,
a písně mé z nich věnce uvinou.

Ne pro mne však on krasší ozdob hlavu,
já skráním jiným chci je vložit sám.
Ó, dítě mé, ty mně jsi dala květy,
a věnec z nich ten jenom tobě dám.

II.

Chceš-li, mé dítě, bych tě miloval
veškerou něhou srdce blahého,
zamiluj vlast co milou matku svou,
zamiluj lid jak otce drahého.

Ne třeba pak, bys pro ně žárlila
hvězdami nám, jež stejně pojí cit,
rodičů jedněch věrné děti jsme,
v jedinou lásku náš je osud slit.

III.

Těch málo jest, již slyší slavíka,
kdy v temnu s jarem objímá se svět;
on pěje přec, byť žádným neslyšán,
vždyť tyto písně musí, musí pět.

A tak to srdce v mládí soumraku,
kdy v náruč vřelou sen je lásky jal,
byť neslyšáno pěje písně své,
vždyť pěti jemu máj ten přikázal.

IV.

Ó, milko má, my nejsme, nejsme svoji
a přece zvu tě sladkým jménem tím.
Ty neslyšíš ni zvuku mojí písně
a přece ty a ty jsi jenom jím.

Tu každý verš jest písní tobě z šera,
rým každý zvukem loutny k zpěvu zněl.
Kéž lásky šípem jediný z mých veršů,
jenž v srdci tvém by hrotem rýmu tkvěl.

V.

Můj drahoušku, co píšu pro tebe,
to všecko, všecko jsem z tvé lásky vážil,
tvým všecko je, ty všemu pramenem,
co cítil jsem, co myslel a co zažil.

A proto nechtěj hledat nic tu nového,
ba přeju si, bys všecko našla staré,
by ze starých těch sladkých zpomínek
jsi věnec vila naší lásce jaré.

VI.

Já jí to děl, co moje srdce cítí,
já jí to děl, co bouří v duši mé,
a řekl jsem jí, že jen v ní své blaho,
jen v ní že najdu zatracení své.

Ó, kéž jsem mlčel, kéž se klamal dále,
tak sladký byl, tak rozkošný můj sen,
však teď, teď prchl, noc jen zbyla v srdci
a v duši mé je smutný, kalný den.

VII.

Kdy jsme sobě prvně v náruč spěli,
slovo lásky na rtu tvém se chvělo,
a co říci slovo neumělo
výmluvněji tvoje oči děly. —

Ó, ty chvíle blahá k nevypsání,
růže krásná mezi trny těmi,
jediná ty, jedna mezi všemi
krátká v žití, věčná v zpomínání.

VIII.

To srdce tvoje klidné jezero,
v něm slunce, hvězdy, v něm své vidím nebe,

svůj celý svět a v krásném světě tom
v zář ponořena sebe zas, ach, sebe.

Jest srdce tvoje démant hlazený,
nic ve světě té ceny a té krásy,
jen rovné zas veň může vrýti se,
co vryto však, to vryto pro vše časy.

IX.

Mé srdce dílna sopky ohnivé,
jež z hlubin svých vždy k modru nebe kouří,
snad její povrch v svět se usmívá,
však vnitř to stále v divém sváru bouří.

Tam mocný Titán stísněn v okovech
boj věčný s bohy, boj i s sebou válí,
krev jeho láva, oheň jeho dech,
on pálí vše, však sebe neupálí.

X.

A co by bylo po té letní době,
kdy neměla by blesky, bouře svoje,
co po takém by lidském žití bylo,
jež líně by se vléklo beze boje? —

Byť bouře celým otřásala světem,
jen po ní ňádro nejvolněji dýše,
a třeba srdcem žití bouř ti chvěla,
přec bouří jen se můžeš vznésti výše.

XI.

Již černý závoj rozestřela noc,
nechť zašel vám, mně teprv den počíná,
kdy druzi bděli, já jsem o ní snil
a teď s ní žiju, svět kdy pousíná.

Těch krásných snů, sladkého toho žití!
kdo krašších snil, kdo krásnějšího žil? —
Ó bděte bezsní, spěte bez života,
já v bdění sním a ve spaní jsem žil.

XII.

Mé sladké dítě, již se východ rdí,
hvězd záře bledne, slavík utišen,
slyš! — křepelka! Slyš, — S bohem, s bohem buď
v chvil těchto blaho žal ať nevmíšen.

Mé zlaté srdce, nech mi, slzí, nech
a chceš-li perlí, já ti jiných dám.
Má ženo, s Bohem, slunce vychází —
až uhasne, já své zas uhlídám.

XIII.

Ó, neviň věnec ten kol skrání svých,
vždyť kvítí v něm za krátko povadne,
a neklaď si tu růži na srdce,
květ její v době krátké opadne.

Pak svadlý věnec v tvůj se vplete vlas,
že s věncem si ho s hlavy budeš rvát,
však sprchlé růži trny zůstanou
a probodnou tvé srdce na stokrát.

XIV.

Pohleď mi v oči ještě jedenkrát,
pohleď mi v oči, vždyť to naposled,
míval jsem tebe z celé duše rád,
život jsem vážil pro tě za pohled.

Nedbej té slzy v oku skaleném.
ruka ji setře, vítr usuší,
jenom ta krůpěj hořká v srdci mém,
žalost mi jenom zbude ve duši.

XV.

Když jsem to šedé město opouštěl
až v mlze zniklo v dáli hledě zpět,
tu bylo mi, jak byl bych v mlze té
též na vždy pohřbil ráj svých mladých let.

Jak staré zdi tam zříceny mé sny
a pažiť mladá svadla pod rumem,
to pustý hrob, a nevím, nevím, zda
zas kvítí jara vzroste nad chlumem.

XVI.

S hor větru se přižene bouřlivý let
a poráží stromy a kácí,

on v kotoučích vířících unáší květ,
pak zanechav spoustu se ztrácí.

Též láska ti povstane v srdci jak vír,
slast, bolesti ve kotouč vine,
a vyvrací naděje, unáší mír,
pak zanechá rány a — mine.

XVII.

Chrám přeskvělý jsem sobě z lásky tvé,
to na věrnosti tvojí založil,
tam na oltář jsem vroucí srdce své,
své žití všecko v obět položil. —

Já za to měl, že pro věčnost ten chrám,
že na skále jsem jej si zbudoval,
však přišla bouře, přišel příval k nám,
a v troskách chrám svou obět pochoval.

XVIII.

Tvou láskou zkvet mi první z jara den,
jí rozplynul se na mém srdci led,
jí zbudila se píseň ve prsou
a sterý puk se počal rozvíjet.

Však byl to jenom klamný z jara den,
on skalil se a nastal zase chlad,
co roztálo, zas tuhne, mlčí zpěv,
a než se rozvil puk, v mém srdci svad.

XIX

Ba, srdce tvé co klidné jezero,
jež poutá k sobě smysle rozchvělé,
můj obraz vstříc mně kyne z hladiny,
však jeho tůň mi hrob snad ustele.

Tvé srdce věru démant hlazený,
jenž cizím světlem v oči blesky seje,
vše rozrývaje sám je nerozryt,
on s ohněm hrá, však sám se nezahřeje.

XX.

Mé srdce jest jak opuštěný dům,
tak prázno tam, tak teskno nevlídné,
v těch kobkách za dne dřímá ozvěna,
však probouzí se v noci neklidné.

Má láska lampa v něm je hořící,
teď plá, teď hyne, zplane, usíná, —
však sebe trávíc hoří mrtvým jen
a bez naděje na vždy zhasíná.

XXI.

Když k oběti se blíží tajný vrah —
tak víru lid od dávných časů chová,
tu z jejích ran co němé svědectví
se krev zas prýští mocným tokem nová.

A moje srdce tvou jest obětí
tam jako v smrti krev se z rány ztrácí,

jen kdy se blížíš ty, se zachvěje,
a stará jizva zase zakrvácí.

XXII.

Již od té doby mnohý minul den,
co slunce svoje vycházet jsem zřel,
kdy v srdci zněl jak v lese písní ples,
co mladou krví žár mně lásky vřel.

Což do té doby dávno, dávno už,
že duše sotva stačí zpomínat.
Teď zašlo slunce mé, zpěv umlká,
krev chladna jest, a srdce mé jde spat.

XXIII.

Ta naše láska byla idila
překrásná sice, ale trochu dlouhá,
počátkem srdce v ní se kochalo,
však nyní již se suchopárem plouhá.

Ta láska naše byla rovina,
kde v šíř a dál vše zjevno před okem,
jí bloudilo mé srdce k umdlení,
teď odpočívá v spánku hlubokém.

XXIV.

Měl jsem tu lásku zanést ve hory,
kde oblaka štít strmý proráží,

kde sníh a led se třpytí odvěký,
blesk pod nohou ti mlhy rozráží.

Tu každý krok je bojem o život,
spíť v každé rokli smrt a zničení,
však vyšší blaho kyne smělci též
a vítězovi vyšší nadšení.

XXV.

Ó, zaplakal bych nad tou mladostí,
rád zaplakal bych nad tím životem,
jen kdybych uměl ještě plakati
a pramen slzí nebyl vysušen.

Já musel všecko, všecko pohřbíti,
svou víru, lásku, svoji naději,
můj život těžký zápas se smrtí,
v němž zápase bych podleh raději.

XXVI.

Již dlouho mlčím, zřídka lyru jen
kdys blaha družku vinu v náruč svou,
však vinu-li a v struny udeřím,
již nezapějí píseň milostnou.

Kdy jemně v nich se druhdy probírám,
jak naříkání porobených zvučí,
a sáhnu-li v ně v citů rozchvění,
tu mně z nich píseň táboritů hučí.

III.

Básně výpravné.

Píseň z jezera.

Zašplounuly vlny, zavířily v kola,
za bublinou stoupá bublina pak z dola;
kraj se v noci noří, hvězdy ve jezeru,
prázná loď se houpá v luny pološeru.

V rákosině šelesť, mihavé tu stíny,
rozhoupané vlny dujou ve květiny;
vlna proti vlně, až se sešly spolu
jedna ode břehu, druhá z tůně dolu.

„Vlno, sestro milá, vlno, vzešlá z hloubí,
uzřela jsi někdy, jak se srdce snoubí?
vlno, viděla jsi lásky objímání?
sestro, slyšela jsi lásky naříkání? —“

„„Vlno, sestro milá, vlno, milko břehu,
spojila jsem na vždy vroucích srdcí něhu,
objaté já v lůno milence jsem jala,
ston jim s úst a s očí slze ulíbala.““ —

V rákosině šelesť, stín a svit se mihá,
vlna líbá vlnu, kloní klas a zdvihá,

květ i řasa věnčí objatá dvě těla,
rokytím se píseň ve kraj rozšuměla.

Dívčin skon.

„Tiše, tiše ona dřímá,
klidný sen ji v náruč jímá,
srdce ještě v prs jen hřímá,
čelu krůpěj přemnohá.
Ó, vy žhoucích retů dechy,
co as věstí vaše spěchy
duší mojí bez útěchy? —
Děvuško, ty ubohá! —“

„Miloušku, nech spáti oči,
kam se hled jich smutný točí,
proč je zase rosa močí?
Spěte očka, spěte jen.“
„„Máti, máti, hle tam plyne,
z bílé řízy ruka kyne,
blíže teď, teď v dáli hyne.““
„Ztiš se, snů to přízrak jen.“

„„Ne, ó, ne, vždyť záře ranní
oknem padá jasně na ni.
Ó, ty krásná bílá paní,
marně kyn tvůj nevolá.
Jdu, již, jdu. —““ „Ó dcero, dcero!
vždyť se jizba halí v šero

a po nebi tisícero
jasných světel plápolá."

„„Svítá, svítá, moje máti,
cítím ranní větřík váti,
červánky už vidím pláti,
den se budí růžový."" — —
„Běda, hled tvůj v prázno zeje,
chladný pot se skrání leje,
na třesoucích rtou se chvěje
těžce dech ti zúžený." —

„Běda, srdce tluk se tají,
křečovitě prsty hrají
s peřinou, rty šepotají
hlásky v divém neladu.
„„Otevř, máti, dusno tady
jara dechy ze zahrady
píti chce ten život mladý,
okřát v jejich prochladu.

Slyšíš, jak to ptáče zpívá? —
Ach, už tichne — vždyť se stmívá —
nocí píseň nezaznívá,
a to ptáče jde už spat.
Matinko, ó zanech pláče,
po snu touží mdlé to ptáče,
a má duše nejináče
žádá sobě zadřímat.

Neplač, máti, sladce mříti,
těm, již dokuď musí žíti

v srdci jenom bolest cítí,
v duši jenom těžký žal.
Láska moje oklamána,
duše moje rozervána,
v srdci, v srdci pálí rána,
kéž by s ním již bol můj spal.

Matko má, ó neklň jemu,
drahýť posud srdci mému,
vždyť on ráji neznámému
tato prsa otevřel.
Co je život beze cíle,
prázný touhy světem píle? —
Jediná je lásky chvíle
hodna, aby pro ni mřel.

Prchlo jaro mého štěstí,
naděje list svadlý chřestí,
smutnou jeseň mlhy věstí;
matko má, ó nech mne jít.
Nech mne jít, kde ticho vládne,
nech mne jít, kde bouře žádné,
tam, kde více štěstí zrádné
věnce klamné nemůž' vít.

Já to kvítí milovala,
po své lásce se ho ptala,
zdali, že i kvítka lhala,
též se na ně horšit mám? —
V poslední mně stelte lůže,
chudobky a plné růže,

sladce na nich spáti může
tělo cizí útrapám.

Z dřeva stromu lípového,
svědka druhdy blaha mého,
v bílou rakev milka svého,
matičko má, vložit dej.
Polní vínek ve vlas řasný,
v rukou spjatých křížek spasný,
na prstu ten kroužek jasný
drahoušek tvůj spící měj.

V šaty jako sněhy padlé
ustroj, máti, tělo schladlé,
by, nechť žití její svadlé
nevěstu měl švarnou hrob.
Bílý šat mám v skříni dvojí.
Starší zdob mne k svatbě mojí,
v nový nechť se sestra strojí,
až se dočká blažších dob.““— —

„Moje dcero!“ — „„Tiše, tiše!
viz, tam anděl z nebes říše
‚Vejdi v ráje‘ — hvězdnem píše —
vzletám, vzletám bezděky.““
„Dcero má!“ — „„Hle! světy planou,
vstříc mně božské dechy vanou,
s Bohem, máti, na shledanou,
krásný světe na věky.““

Vítězství.

Napájen písní, písní odchován,
ve píseň touhy, city svoje skládal,
ze svého žití a ze žití všech
z nitě co zlaté svoje zpěvy spřádal.
A pělli radost, však to bylo zřídka,
tu slast to byla srdcí veškerých,
a jestli žaly z jeho lyry zněly,
tu hlásal žaly všechněch bratrů svých.
Čas nadešel, a vřelým políbením
posvěcen matkou bral se do světa,
a kudy jde, tu tajou ledné kůry,
zelená luh se, růže rozkvetá.
Na skále hrad se pyšně k nebi zdvíhá,
ku hradu pěvec hrdě vznáší hled.
Na trůnu výši pyšně král si hoví,
výše však vzlétá písně orlí let.
Kdo zpívá to? a jaká smělá slova!
Či píseň to? — či rouhavý to zpěv? —
Slyš! „Lid je pánem, král je sluhou jeho,
a vůle lidu, boží vůle zjev.“
A, že jsem pánem, nech to zví ten smělec,
ať v nejhlubší jest žalář uvržen,
ať v nejtěžší tam sepjatého pouta
již neuvítá nikdy jasný den.
Hluboko v skále, v tmavé černé noci
na místě lyry třímá pouta svá,
hrdě však pne se dosuď jeho šije,
z okovů chřestu píseň zaznívá.

Tak mocná píseň, že proráží skály
a chvěje hradu mocným základem,
a dál a dál se širou dálí nese
a jarou silou zvučí v celou zem.
Čas hyne časem, píseň věčně žije,
ta píseň stará věčně novou zas
a králi strojí, pěvci stále sžírá
již pouta těžká bez ustání čas.
I přišla bouř a zatřásla se země,
král v spoustách svého hradu pohroben
i s korunou i s trůnem; puklých ze sklepení
však pěvec vyšel živ a svoboden.

Plavba králova.

Loď pluje tiše po řece
a čiré temno kolem,
v tmu zírá temná postava,
to král jest se svým bolem.

Což temná jest ta pozdní noc,
což temno v duši krále,
však minulost a budoucnost
mu tmavší neskonale.

Pluj člune čirou nocí v dál,
kam proudy nesou tebe,
král veslo ztratil u víru
a víru ztratil v sebe.

Zda ví, že po něm lačny jsou
již dávno proudy tmavé,
ten král, jenž tmou a bez vesla
v tom člunu po nich plave? —

Shledání.

Vzal pod paží si housle své
a zatočil si holí.
Ach, Bože můj, kdy sklamáno
jak srdce v těle bolí.

A zašel někam do světa;
kdo ví, a kdo se táže,
ji u oltáře zatím kněz
již s hochem jiným váže.

Noc pozdní byla, zimavá,
kdy setkali se spolu
kraj mostu žebrák s žebračkou,
a bol rozuměl bolu.

Tam podali si pràvice
a zaplakali sobě,
pak v svět se opět rozešli
a sešli zase v hrobě.

Mrtvá dceruška.

Hle, z lože chudých rodičů
ta krásná růže zkvetla,

a bídou jejich zářila
co nocí nebe světla.

A byla v šatu chudičkém
tak čisté, něžné děcko,
že otec dal by život svůj
a matka pro ni všecko.

Však jiný šperky slibuje
a v hedbáv chce ji šatit,
jen bude-li mu za všecko
vnad svojích něhou platit.

Nes paní kočár ulicí,
kde chátra dříví řeže,
a chutě kočí spanštělý
si švihnul do té spřeže.

A za kočárem hrčícím
dvé pěstí napřaženo.
Že otec proklel dceru svou,
zda slyšelas v něm, ženo? —

Jen dál! Kdo smutně z prahu tam
se za kočárem dívá? —
Plač, matko, mělas dcerušku,
však ta už není živa.

Zaklínač.

„Šotek v našem domě kuje,
zlatá moje holčice.

Pečení nám připaluje,
 převracuje stolice,
polívku zas přesoluje,
 mísy hází s police.
Kdybych já ho jednou stíh,
ten by asi na vždy ztich."

„„Tatičku můj znejmilejší,
 nic to není platno vám,
ten váš hněv ho neskonejší,
 dobrou toho známost mám,
jenom ten pan farář zdejší
 zažehnat ho může sám,
mně i pro vás k radosti
to tou sedmou svátostí.““

Láska pocestného.

Za lesíkem, pod lesíkem
 pocestný hoch spal.
Kdyby jsi, ty hochu, raděj
 sobě pozor dal.
Děvče jde ti nad hlavičkou,
klapy, klapy pod nožičkou.
 Hoch si oči mne.
 Myslíte, že ne? —

„Počkej, děvče modrooké,
 počkej na mne jen,
mohl bych já v lese zbloudit,
 vyveď ty mne ven.“

„„Než bych já tě z lesa vedla,
raděj bych si k tobě sedla.““
Hoch si ruce mne.
Myslíte, že ne? —

Sedla si a položila
hlavu jemu v klín.
„„Řekni, co je hezčí v letě
než ten letní stín?““ —
„Hezčího nic v světě není,
než-li ty, mé potěšení,
a to místo zde.“
Myslíte, že ne? —

Líbali se, milovali
až se večer stal.
„Kdybych tě byl, moje milá,
raděj nepoznal.
Dřív jsem jenom uzlík nesl,
teď mi kámen v srdce klesl,
kdy ho ztratím, kde?“ —
Myslíte, že ne? —

Červená voda.

Pantáta ze mlýna
bíle si chodí,
kterak se červené
pivo mu hodí;
za dne mu polykat

ze koše prach,
kterak by z korbele
večer měl strach?

Pantáta ze mlýna
sucha se bojí,
vždyť bez té vlažičky
všecko to stojí.
Kolo se netočí,
ve mlýně poušť;
vlažičko, vlažičko,
houšť, jenom houšť!

Stavidla nahoru,
vyražte čepy,
mlýnskému kamenu
nestačí cepy.
Hospodo, pusť i ty
nádržky své,
červená vodo, teč
na struhy mé.

Voda se valí už,
lopaty močí,
ve mlýně klapy, klap,
kolo se točí.
Červená voda jak
svlaží mi ret,
zatočí, roztočí
se mnou se svět.

Pantáto ze mlýna,
zle je, ach, zle je,
veliká voďa tu,
kam se mlýn děje?
Hráze se trhají,
povolil klín,
červená voda ti
odnese mlýn.

Odnese, zanese,
což bude z toho,
červená voda jich
pobrala mnoho.
Pobrala, pobere,
ať si je má,
jen když mě do kola
zatočit zná.

Ferdinand Březina.

Ferdinande Březino,
zpomínek mých hrdino,
s kašketem tím placatým,
s kaputem tím šosatým.
Kdys' u hořké sedávával
chutě jsi si dodávával
k sklence ještě poslední
takto mluvě s sebou:
„Ferdinande, neboj se,
Březina je s tebou."

K uchu stlačiv čepici,
pochop vzal jsi ulicí.
Což ti byla tenkrát úzkou,
což ti byla dlažba kluzkou;
k tomu tma tak jako v pytli,
teplo až ty struhy chytly,
větry berou pánům báň,
kam tě zakolebou? —
„Ferdinande, neboj se,
Březina je s tebou.“

Lehký škraloup na louži,
našince to nesouží,
tudy cesta nejhladší,
ku chalupě nejkratší.
A již na led cupy, cupy,
pod nohou však chrupy, chrupy,
cupy, chrupy, prask a žbluňk!
Br, což kosti zebou!
„Ferdinande, neboj se
Březina je s tebou.“

Leze z vody hastrman.
„Hoši, hoši, tatrman!“
Oko mžourá po kosu,
voda kape ze šosu.
Březinová z okna kouká,
pěstí hrozí, zlostně brouká.
Zle, ach, zle je, tatíku,
koště hnulo sebou:
„Ferdinande, neboj se,
Březina je s tebou.“

Švanda.

Švanda tiskne dudy k boku,
k ústům zase sklenici,
v prsou dech a vid až v oku
tratí se mu s dennicí.
„Nocí tré i dnů jsem hrál,
teď již čtvrtý konec vzal;
ani muk už, chaso mladá,
dohrál jsem a dodudal.“

U cesty bouř klátí stromkem,
po ní Švandou vratká zas.
„Aj, aj! *mneli* za *tím* domkem
jejli za *mnou* nesl ďas? —
Oknem jasné světlo plá,
uvnitř chasa veselá.
Což se asi podivíte,
když vám Švanda zadudá.“ —

„„Švanda, Švanda tu i dudy! —
Pojď ty, Švando, mezi nás.““
„Půjdu, třeba u všech všudy,
neznal dům a neznal vás!“
„„O to ty se nestarej,
radší pij a jez a hrej;
zlatem mi ti zaplatíme,
Švandičko, jen zadudej. —

„„Dbej však, nechť si prší zlato,
až by klobouk přetekl,
aby nikdy, nikdy za to

Zaplať pán Bůh! neřekl.““
„Aj, což o ta slova dbám,
jen když chmel a zlato mám;
já vám za to vaše zlato
jako *Švanda* zadudám.“

Cupy, dupy, cvaky, cvoky,
na podlahu, na půdu:
„Jaktěživ jsem také skoky
neviděl a nebudu.
Holka lítá do stropu,
přes ni hoch zas v pochopu;
to se točí, to se bočí
v chvatu, víru, výhopu.

„A to zlato! nevím ani,
kam ty žluté ptáčky dám.
Zaplať vám to, drazí páni,
zaplať vám to pán Bůh sám!“ —
Nedomluvil, nedořek —
ti tam — zlato, světlo, skřek.
Hrom a blesk, pak noc a ticho —
Švanda v mdlob se náruč smek'.

Ranní pára z řeky stoupá,
blízko již je do zoře,
s čakanu se tělo houpá,
Švanda sedí na hoře:
„Kde jsi se tu, Švando, vzal?
Kam jsi, Švando, *zlato* dal?
Rád buď, Švando, na *čakanu*,
že's jen *nocleh* vydudal.“

Smlouva s ďáblem.

V knihách četl ve dne v noci,
ve dne v noci v pánvi škvařil,
zlata však se ani mocí
nedočetl, nedovařil.
Šedá byla jeho hlava,
v těle ani žilka zdravá,
v duši s bohem, světem rváč,
v srdci pro své mládí pláč.

Pánví ani knihou k štěstí
žádnému když nedospěl,
pod čakan tu na rozcestí
v půlnoci je hledat šel.
Podivné tam vedl čáry
zaklínaje pekel žáry
při sedmeru pečetích,
by mu byla pomoc z nich.

A ze lůna černé země
vyvstal před ním pekelník.
„Jaká přání vznášíš ke mně? —
Jaký dáváš službě dík? —“
„„Vrať mi krásnou mladost moji,
zlato duše chtíč nech skojí,
srdce daruj dívčinou —
za to měj si duši mou.““

Ujednáno, podepsáno
perem v krvi smočeným,

a než nové vzešlo ráno,
rozžehnal se s prahem svým.
Do světa šel dalekého,
užívati štěstí svého,
hezké dívky míti rád. —
Bohat byl a k tomu mlád.

Klam však pouhý to, co chodí
mezi lidí z pekel bran,
šálením je ďábel vodí,
mam a klam jen jen ze všech stran.
V zrcadle, co odlesk zřený,
kyne mu jen přízrak ženy,
pouhá pěna v číši jen,
rozkoš jeho plachý sen.

A tak sobě místo blaha
prázdný stín jen zakoupil.
Zoufalost mu k srdci sahá,
že se o vše oloupil. —
Jednou jen, jak hvězda mrakem,
štěstí se mu jasným zrakem
pousmálo v duše noc,
zažehnavši ďábla moc.

Jako záře na úsvitě,
jako ranní rosy mok,
vniklo mu to krásné dítě
a ta láska v levý bok.
Srdcem čistá, čista v těle.
oddat chce se jemu cele

lásky spjata řetězem
v chrámu páně před knězem.

Hučí, hlučí, svatebčané,
zvučí, bručí zvonu hlas,
na oltáři svíce plane
touhy, touhy v srdci zas.
„Již se blíží. Odkuď? Kady?“ —
tak to šumí, šeptá všady,
steré zraky zaměří
z choru, z chrámu ze dveří. —

„Pryč mi s cesty, pryč mi s očí!“
„„Ho, ho! ty spíš, zastav krok!
Čistý jen v tu svatyň vkročí.
Nám však došel smlouvy rok.
Se mnou!““ — „Poshov!“ — „„Se mnou!““
— „Ztracen!“ —
Ženich klesá ďáblem schvácen,
nevěstu pak ubohou
vzkřísit družky nemohou.

Klášter svatojanský.

To klášter svatojanský! — Tam dávno prázdný kůr;
To klášter svatojanský! — Tam travou zarost dvůr.
Tam není mnicha v celi v modlitbě před křížem,
tam není mnicha v poli, by kyprou oral zem.

To vše před lety bylo, teď jiný přišel čas;
mnich za dne spí a v noci jej bujný čeká kvas.
Co jim jsou staré řády, co stará víra jim?
Jen to co mám je pravda, a pravda jen co zřím.
V tom velkém refektáři noc rozložila se,
číš vyschla, mnichů chasa již utajila se.
Jen věčná lampa kmítá, a Kristus v svitu mdlém
bol jeví v mrtvé tváři a bolest v oku svém.
Tu za obrazem obraz kol síně rozvěšen,
tu opat za opatem co měl jich klášter ten.
A ti jsou všichni mrtví, jen jeden živý tu
hle, po kamenné půdě jde v temném hábitu.
A ruka nese kahán, tmou síně bloudí hled,
zvuk kroků zvučí klenbou, až tichne naposled.
Kol překocené stoly a mnohá leží číš,
mdlou hlavu kloní opat zře na to v bolu níž.
On stár a sláb a bujná ta mysl mnichů jest,
on vidí hříchy jejich, však nezná pro ně trest.
Tak přísně k němu hledí ti druzí se stěny,
a zvenčí vítr zvučí, jak žalmů ozvěny.
I rozlítne se okno a kahán shasíná,
jen tam plá lampa dále, kde kříž se rozpíná.
A dvanáctá zní s věže a pod kříž klesá mnich,
pnou k modlitbě se ruce a úděs ve tvářích.
„Ó, pane, promiň viny, ó, pane, milost dej.“
A v nově počal vichr svůj divý síní rej.
Tu za obrazem obraz kol stěn je zavěšen,
tu opat za opatem, co měl jich klášter ten.
A ti jsou všickni živí, jen jeden umírá
v prach přede Kristem klesnuv již oči zavírá.
Tu za obrazem obraz u bránu rozstoupen,

tu za opatem opat ze bran těch stoupá ven.
To tichý, smutný průvod, jej první opat ved
až před posledním stanul a naň až upřel hled.
I povznes berlu svoji a dotekl se jej.
„Ó, povstaň, Jene, povstaň a nás se nelekej.
Jen dobré srdce tvoje, jen slabost tvá tvůj hřích,
ty prosit jen jsi uměl a neznal kárat jich.
Teď Bůh je bude trestat, když člověk netrestal,
teď Bůh jim vezme v hněvu, co v milosti jim dal.
Jen jednou ještě, Jene, dnes volej konvent sem
a co jsi zřel a viděl, to věrně zvěstuj všem.
A rci, že ku pokání jen krátký dán jim čas,
byl's posledním tu pánem, tvůj neslyšánli hlas.
A Jan se zdvihá z prachu a k zvonu vleče se,
a přízrak mizí kolem, kdy zvuk se roznese.
I nesl tón se dále, od celi k celi spěl,
už refektář pln mnichů, kdy ještě nedozněl.
„Co žádáš od nás, otče, rci, v noční chvíli té?“ —
„„Ó, kajte se již, bratří, ó, želte viny své.
Ó, slyšte, bratří, slyšte, již smejte ten svůj hřích.““
A opětován klenbou mu odpovídá smích.
A smíchem sotva slyšán hlas jeho slabý zněl.
Co slyšel on jim věstí a zvěstuje, co zřel.
„Ó, bláhový ty starče, nás neleká tvůj sen,
ó, bláhový, cos viděl, to snů byl přízrak jen.
Sem víno! — číše vzhůru! — requiem opatům!“ —
Tu vítr zaburácí, tu zachvěje se dům.
„A nechte vítr bouřit, jen víno ve pohár!“ —
Tu záře lampy věčné již v mocný vzrůstá žár.

„A nechte lampu pláti; hle, jak se pění číš.“
Tu plameny se šíří a rostou výš a výš.
I blednou tváře mnichů, smích na rtech umírá,
již kolem žár a plamen a kryt se rozvírá.
Jim z rukou klesá pohár. „Ó, běda, běda nám!“
vše v divém chvatu prchá, jen opat dlí tu sám.
I praská trám již v krovu a k nebi stoupá dým,
a v žárech hyne klášter i se opatem svým.
To klášter svatojanský! Teď rumy opnul vřes,
teď sínim klenbou nebe a horou ptactva ples.

Návrat.

Jde hoch, za ním je na sta mil
a před ním cest i touhy cíl
ves rodná ve hor vseta klín
a nejzáž domek milenčin.
Zimní nechť noci sněžný mrak
zastírá hochu jasný zrak,
on srdcem zří a rychleji
jím sladké touhy zachvějí.
Za srdcem chtěl by ve skoku,
noha však vázne ve kroku.
Vzdor všemu dál, dnes rok a den,
co s milou svou byl rozveden,
a chceli věren slibu být,
dnes musí v její oko zřít.
Do tváří jeho šlehá sníh,

dál se pak žene v kotoučích
temnotou noční do plání,
jedna kde druhou dohání.
V dál oko své hoch upírá,
však v čirých tmách hled umírá.
Kol ani hvězd ni světla blesk
se noční chmurou nezalesk.
Zvuk všaký dusí bouře hlas,
hoch naslouchá, naslouchá zas —
však to co slyší větrů sten,
a tělo jak by na něm sen
jen mdle se dále potácí.
Již noha cestu potrácí
a vleče se u závějí
vždy dál a dál a hlouběji. —
Tu s hochem svět se zatočí,
tu tisíc blesků do očí
mu seje světlo žádané
a kolem všecko zaplane.
Hoch oči mne a prozírá,
duch žasem na rtou pomírá,
Žádný to klam a žádný sen
z křišťálu zámek vystaven
se před ním zdvíhá ve mraky
a jako šípy ve zraky
tisíc vysílá paprsků.
Ze stříbra báně na vršku,
a kraj zahrada jediná,
kde démant každá květina.

Nade vším záře modravá
v divném si lesku pohrává.
Co prošel zemí v šíř a dél
hoch také krásy neuzřel,
a nyní rodném ve kraji
jej teprv divy vítají? —
Vždyť v domovu zná pláň i les,
zná každé město, hrad i ves,
však zámek ten — —
Tu jako sen
zas v duši vzniká myšlénka:
V komůrce čeká milenka
a slzí vlhne její tvář,
že milý mrtev, nebo lhář.
Již nemá stání! „K ní jen, k ní!“ —
Tu z dálí hudba pozazní
a sladce kol se rozlívá,
že v tónu duše rozplívá.
Bezděky hoch se vrací zpět.
Bělostných růží vonný květ
se sype jemu na dráhu
a již, již stanul na práhu
a nežli dále pokročí
již dveřeje se rozskočí
a v bráně jako lilije,
kdy po ránu se rozvije,
mu krásná žena kyne vstříc.
V šat bílý perel na tisíc
i rusé vseto ve vlasy

a z démantů se nad řasy
koruna zářic vypíná.
Jako však hvězda zhasíná,
kdy slunce vzneslo jasnou tvář,
tak démantů i perel zář
v jejího oka plamení
světlušky zásvit v lupení.
Jak hled se hocha dotýká,
tu slast mu duši proniká
a vše, co byl, co jest, co chtěl,
jak matné snění zapomněl.
Jen jedno chce, jen jedno zří:
jen ji, jen ji. —
Již před ní kles a prosící
k ní vznáší hled co k světici
a náruč v touze rozpjatou
a líci láskou rozžatou.
Však němý ret, zdaž taký cit
dovede slovo vypravit?
A k němu žena kloní se,
jí z oka slza roní se.
„Nešťastný hochu, prchni v dál,
prv než jsi zhoubu v sebe vsál.“
„„Ó nech mne tu, ó nech mne tu
a nemař poupě v rozkvětu,
neber, ach, srdci naději,
mečem je protkni raději,
by stanul bujný jeho tluk
a prosto bylo lásky muk.““

Hoch nese rámě výš a výš
a k ní se tulí blíž a blíž
a již ji chvátí v objetí,
již na rtu ret chce zachvěti.
„Nelíbej hochu! líbáš jed,
ještě jsi mlád a krásný svět.
Nelíbej hochu! — líbáš hrob.
Nelíbej hochu!“ — „„Já jsem rob —
a ty? — však co se láska ptá! —
buď má, buď má! —
Ba málo já tvé řeči dbám,
jen po objetí tvojím plám
a třeba smrt mi byla vděk,
na rty ti vtisknu polibek.““
Již ramen dvé ji tiskne blíž
a hlava k hlavě klesá níž,
a k hledu hled
a ke rtu ret
se sklání.
„Ne, ne! nechtěj mne líbati!“
A tvář od něho odvrátí
a tělo vine z objetí.
Však hoch jí stále v zápětí.
Již chopil ji a sevřel zas,
jal v náruč svou co v pevný pás
a oko v oku popásal
a zajásal:
„„Tys má!““
A její smutnou, bledou tvář

jak z jitra první růžná zář
růměnec slabý polívá,
úsměvem ret se zachvívá.
Již hocha rámě ovine,
již ňadro k ňadru přiline,
hlava se nazpět uklání,
z úst ještě sladké šeptání
— vln ohlas v studni hluboko —
pak v slasti víčko na oko
jí klesá.
Hoch též klesá bled.
„„Tvůj dech jest mráz, tvé tělo led!
O pusť mne, ženo, z loktů svých.
Pro Bůh, mé děvče!““ — „Ňader mých,
miláčku můj, jen hřej mi, hřej,
za lásku mou svůj žár mi dej,
za lásku mou tvůj vřelý dech
v sebe chci ssát!“ — „„O nech mne, nech!““
Však marně touží z objetí.
Jak okovů jej opětí
opásá jejích ramen moc,
před zrakem vše mu klesá v noc.
V temnu až, jasný s nebe blesk,
zaplane jejích očí lesk
a jako slunce záření
chlad ve žáry zas promění.
Jak hoch jí hledí do očí,
zas kouzlo srdce otočí.
Dvé ramen ženu tiskne blíž

a hlava k hlavě klesá níž
a v hledu hled
a na rtu ret
a srdce v blahu chvěje se
a zmírá. — — — —
Bouř plání porozvěje se,
a sníh v kotoučích divokých
se sype s oblak vysokých,
brzo že bílým příkrovem
na hochu leží ubohém.

IV.

Touhy a myšlenky.

Můj žalm.

Mně mnohý z vás děl ve potupném smíchu,
že v bílední jsem ve sny ponořen,
zas onen pravil, že jsem sluhou hříchu,
a že jsem blázen, blázen volal ten.
Ti pro mne potřes moudré hlavy měli,
ti pak jen kámen, tam kde srdce jsou;
však třeba lidé v schráň tu neviděli
a všichni, všichni zatratit mne chtěli,
ó, bože můj, ty vidíš v duši mou!

A volali, že srdce mé jest ledem,
kdy jimi štván jsem v hoři neplakal,
a děli zas, že otráveno jedem,
kdy srdci svému promluvit jsem dal.
Ba řekli to, že vlast svou nemiluju,
jen ctižádost že kojím v nitru svém,
že záští jen v té tajné výhni kuju
a z cizích nítí písně lásky snuju:
ó, bože můj! ty čítáš v srdci mém.

Ó, bože můj, ty, který blesky rodíš,
ó, vlož jich plamen v slova moje teď,

ty, který světy nekonečnem vodíš,
má žhoucí slova k jejich srdcím veď.
Ať rozpálí jim lásky žáry v nitru,
a duše znítí volnou myšlénkou.
Ať plaší tmy tak jako slunce jitrem
a šíří se, tak jako požár vítrem:
ó, bože můj, ty nadchni píseň mou!

Nadšení.

Ty v prsou nadšení jsi jako větru dech,
tak náhle vznikáš, náhle odcházíš,
vždy volno jsi, ti žádný nekáže,
tam nezavaneš a tu stále dlíš.

Což bez tebe jest smutno ve světě,
čin velký tu co palma na poušti,
hlas věštcův pak, co v skalách ozvěna
a lidstvo, kleslé lidstvo opouští.

Zda znáte sobců vyschlé postavy,
zda znáte tváře žen těch prodejných?
Jich zhaslé oko bloudí po zemi,
však na jich čele trůn si zvolil hřích.

Zda znáte ji, tu chátru nesčetnou,
jež rodí se, by zase zemřela? —
Co jim je vlast, co láska, svoboda? —
jen prázný zvuk a jméno bez těla.

Ty svaté nadšení, tam nikdy tvůj,
tam nikdy tvůj se nezaleskne žár,
zde by jsi ve tmách marně skvělo se,
vždyť noc ta nese každé hvězdě zmar.

Však bijí srdce tam kdy vnoříš se,
již na vždy posvěceny stopou tvou.
Ta oltářem tvým, knězem tvojím duch
a žertvou život, píseň modlitbou.

Zatoužení.

Ó, vrať se ke mně, matko písní všech,
jež v mladosti jsem tebou nadšen zpíval,
ty poezie, které v zlatých snech
jsem ve tvář, v oko plamenné se díval.

Ó, vrať se ke mně, den se nezatmíval,
ni květ nevadnul, tvůj kde vanul dech,
co mrtvé bylo, život zas prochvíval,
má duše v zašlých čtla i příštích dnech.

Kde hudba sfér zní, ty jsi s duší mou
pak v podsvětí zas bloudívala děsném,
ty's děla mně, proč v plesu ňadra dmou
a v bolu proč se svírávají těsném.

Ó, nedli dél, mé ráje svadlé jsou,
ty vrátíš se a v písních rozkvetou.

Má víra.

Svou píseň písní, tu jsem ještě nezpíval,
a kdo to ví, kdy mé ji srdce zrodí?
jen v okamženích božských jsem to tušíval,
že srdce mé s ní dávno, dávno chodí.
Ta počata, kdy s první vlnou světla
se zřetelnice mého oka střetla,
a první pohyb srdcem učiněn,
již kolébal to símě v tvůrčí sen.
A od té chvíle moje bytost všecka
se pocítila matkou toho děcka
a zaplesala v slastech k nepojmutí
v tom prvním jeho slabém, temném hnutí.
V svých bolestech to tušívala však,
že každá z nich té velké doby znak,
kdy píseň písní zrodivší se světu
vzlet orlí vzletne třeba z mroucích retů.

Probuď se!

Ó, nedřímej už v prsou, písni má,
mně teskno tak, má písni zbuď se, zbuď,
již strhej pouta, rozkyp moji krev,
a jasno zase v moji duši buď.

Ó písni má, rozepni perutě,
v klid jimi zašum tížící mé dny,
již k výši vzleť a s tebou duše má
a s tebou srdce mé a jeho krásné sny.

Tam ozáří vás slunce paprsky,
žár jeho ve vás život rozhřeje,
vám jasný blankyt sdělí barvu svou,
vzduch volný pak vás světem rozvěje.

Však potom vraťte se zas v prsa má,
svou dejte sílu jim a snažení,
pak tělo mé se vzchopí ku činu
a budem všichni, všichni blažení.

Dvojí jízda.

Vraný kůň mně řehtal doma,
já jej nechal doma stát,
cizí ryzák lépe jeho
se mnou v let se může dát.

Ale, ach, ni jezdec koni,
ni kůň jezdci uvyklý —
divoce se ryzák spínal
a mně uzdy unikly.

Bez obrany, bez ochrany
vyletěl jsem ze sedla,
klna choutce, která v zlotu
takovou mne zavedla.

Hřivou vlaje, srstí záře
přicválal tu hnědouš můj,

zařehtal mi: „chceš-li k cíli,
na ryzáku neharcuj.“

Nikdy více, koni milý,
ty jen, ty mne vždycky nes! —
Vsedl jsem a bleskorychle
pod nás svět ve hloubí kles.

Známá nota.

Stále mně ta nota,
stále v srdci zněla,
vždyť již nad kolébkou
matka mně ji pěla.

Matka mně ji pěla,
otec můj ji zpíval,
když mne na kolenou
jako jezdce míval.

Jako jezdce míval,
plod co štěp mne choval,
což bych já tu píseň
sobě nenotoval?

Píseň česká.

Hučí vítr širou pláni,
zvučí lesem, bouří strání,

v chýži, hradu hlaholí,
srdcem každým šveholí.
Co je jímá, po čem touží,
co mu blahem, co je souží
vše se v tobě ozývá,
písni česká, milko má.

Píseň písní, lásky touha,
víc, ó víc! ty's láska pouhá
plna slastí, plna muk,
krev jsi ty i srdce tluk.
A co slovu není dáno,
v tónech tvých to vykonáno,
tebou srdce mluvit zná,
písni česká, lásko má.

Ó té písně! kterak hřměla,
že sé všecka srdce chvěla,
zmužilostí táborům,
hrůzou cizím praporům.
Ach, ty zvuky porozváty
a jen bolest těžké ztráty
v tobě ještě vyznívá,
písni česká, slávo má!

Písni, ty se orlím letem
slunce výše neseš světem,
z tebe mluví lidstva duch,
jeho snahy, jeho ruch.
Krásného, co vymyšleno,

tebou jest to vysloveno,
věštců duch tě provívá,
písni česká — duše má!

A kdy plesám a kdy strádám,
v tebe, písni má, to skládám,
ty mé blaho sdílíváš,
ty mne v strasti těšíváš.
Tebe na rtou světem jíti,
za tvých sladkých zvuků mříti
srdce, duše toužívá,
písni česká — písni má.

Píseň a láska.

Mé písně velehory,
kdy jsem jim ještě bližší,
však čím víc z dálí hledím,
tím nižší jsou a nižší.

Ba mnohá skryta v padol
a všechny v modré páře,
však stále výš se k nebi
pne štít mé lásky, záře.

Sen.

Ve snách jsem uviděl družku sám po jejím usazen boku,
kolkolem kvetoucí sad, jasný jím probíhal proud.
Nad námi hvězdnaté nebe a měsíce bledavá záře,
vonný hrál po líci vzduch, z temna zněl slavičí zpěv.
Blaze nám bylo, tak blaze jak milencům v objetí lásky,
nebyli více jsme dva, každý žil ve druhém z nás.
Po řeky křišťálu plouly k nám vlnkami houpané květy,
růžemi protkaná směs flořiných dítek to všech.
K noze nám kladly je vlny, a družka má zdvihala z trávy,
v dětinné vážíc je hře v kytici bez umu jen.
Nové vždy sbírala květy a ztrácela sebrané stále
nemajíc lýčí, jímž spjat stonek by ku stonku lnul.
Dále a dále ta vlna i kvítí nám prchá i doba
jasní se z Foibových bran, kalí však rozchvělý proud.
V západu vstávají mraky a před nimi větrové letí
z klínu i ze sadu, květ nesouce u pěnu vln.
Žádné nám tyto již kvítí, si hrajíce, nenosí hravým,
pod námi divý jest vír, nad námi děsivá bouř.
Úže se tulíme k sobě to vzájemném pro sebe v chvění
přívalem vody se dmou, rmuty jich slezají břeh.
Prchněme! — Noha však vázne jak čarami mražena
k zemi,
balvany chvátě i strom, zhoubně k nám valí se tok.
Běda, on dostihl nás! a vždy výše a výše nám sahá,
voda již objímá pas, mokem již chlazena šíj.
Utonem, zahynem v proudu, žádné, ach, žádné už spásy,
družko má, kalná ta tůň v hlubinách stele nám hrob.
Kalný jest nad námi den, ani jediný paprslek slunce

nelíbá posledně tvář, netěší zoufalý hled.
Veta jest po nás! — Již v tvář bije vlna. Což
pomoci není? —
Tak jako hasne ten blesk, hyne, ach, života svit.
V rachotu hromu ve výši a v ječení proudů a větrů
neslyšán umírá hlas, přemožen kácím se v proud.
Aj, tu má družka to kvítí, jež v poklidném sbírala šeru,
povznáší nad řeky vír, ke rtům pak tiskne je svým.
Jaké to divy se dějí? — Hle, jasné a tiché zas vody
líbají něžně mou líc, tulí se na prsa má.
Perutě vzrůstají družce a v zmužilou javši mne náruč
u výši povznesla mne v podivně ztišený vzduch.
Vzhůru, jen vzhůru, tam k slunci, jež vítězně vychází z mraku,
v prostoře prsa se dmou, v lesku se ztápí můj zrak.
Z blažených ňader, jež nemohou déle jej směstnati
v sobě,
deře se hlasitý ples. — Probuzen pohlížím kol.
Slunce v mou světničku září a zrosené tváře mi líbá,
podle mé hlavy se skvět ochrannou kytici zřím.
Nenechám vadnouti tebe, ty bujíš jen v života proudu
nuže, ty kytice má, odkuď jsi přišla, se vrať;
lýkem mé lásky jsouc spjata a v souladu složena barev,
duši jen jedinou vznes, dosažen bude můj cíl.

Věčný jsem.

Lituju vás,
vy, kteří hledáte,

bádáte, skoumáte,
slidíte, pídíte,
z bible a proroků,
z mudrců výroků,
z domyslů, úmyslů
dokázat hledíce,
člověkli jednice,
dvojice, trojice,
obrazli temnice
utkaný z přeludů.
Zdali se ze bludu
vznese duch v pravdy říš
zůstavě ve trudu
zemském svou prázdnou číš,
neboli zahyne,
rozpadne, rozplyne,
celý v nic klesne zpět
člověk ten malosvět. —
  Lituju vás. —
Vímť já a cítím to
v každém tom atómu,
z kterého složena
bytost je má,
nic že tu nezhyne.
Svazek jen pomine,
milion věčností,
na čas jimž spjato jest.
Volné pak částky ty
světem se rozletí
k proměně bez konce

u síle věčné.
Věčné jsou atómy
bez změny v útvarech,
útvary do času
v proměně pověčné,
na věky potrvá
každá má část.

Stesk.

Jaké jest to naše žití? —
Lehký šat kdy slunce svítí,
v zimě kožich, kdo ho má,
na drahé si tělo dá.
Večer lehnem, vstanem ráno,
snídáno, pak obědváno,
na to přijde večeře.
Ostatní, co nebeře
jídlo ani spaní čas,
ten ať vezme sobě ďas.
A tak denně ve své kráse
stará, nová počíná se,
leda že pro variaci
kdys ku kapse klíč se ztrácí.
Tak jest teď. Ó, kdy nám asi
vyjasní se temné časy,
a to žití šosácké
promění se v junácké.

Lásky osení.

Bylo jaro, bylo,
skřivan v poli zpíval
Bůh když símě lásky
světem porozsíval.

A ta láska boží
v lůně skály svadla,
tam zas podle cesty
v kořist ptákům padla.

Jinde snad ji ostré
udusilo hloží,
aneb v písku pustém
zašla láska boží.

A co ještě zbylo,
někdy letem zkvete,
málo jest, ach, málo
lásky boží v světě.

Tak vše mění čas.

Rostla mladá lípa.
V první lásce sladké
vyryl sobě srdce
do té kůry hladké.

Dorůstala lípa,
prošlo času málo
s kůrou se to srdce
celé rozpukalo.

Dorostla ta lípa
časů ve prodlení,
v drsné kůře stopy
po srdci již není.

V klidu a v bouři.

Plujte, zvuky srdce mého,
ze šera zas do šera,
v tváře celuj hocha svého
bledá družko večera.

Hustou mříží z révy ke mně
tvůj se loudil jasný hled,
s haluzemi šustě temně
vánek tajný hovor ved.

Rozumíš, co šepotají,
milenko ty bledavá?
Na mém retu dech se tají
a má duše zvědavá.

„Dítě jara, milko moje,
nech mne vonný dech tvůj ssát,

nech mne líbat vnady tvoje,
v nich se kochat, s nimi hrát."

„„Druhu můj, ty synu síly,
žití moje, zhoubo má,
věrnost tvoje trvá chvíli
tobě rovna láska tvá.

„„Sladké tvoje políbení,
náruč, jíž jsem objata,
něha tvá se v bouři změní,
v zhoubu náruč rozpjatá.

„„Co jsi něžně kolébával
druhdy v sladký lásky sen,
to tvůj divý zlomí nával,
v lásce tvé spí zhouba jen.""

„Nech ji dřímat, nech ji spáti,
nyní klid a lásky čas;
v míru nám hru lásky hráti,
v bouři jenom bouřit zas."

V bouři života.

Hle, bouřným mořem letí koráb můj
a vlna k nebi, v propast metá jím,
i praská stožár, plachta trhá se,
a proudy ženou loď mou úskalím.

Tak blízko smrt a vlast tak daleko,
tak hrozná smrt a život krásný tak.
Loď troskotá se, tůň se rozvírá,
a k nebi pne se bez naděje zrak.

Ó, žití mé, ty moře bouřlivé,
ó, lásko má, ty vetchá lodi má,
střed moře žití nesla láska mne,
teď zeje tůň a koráb troskotá.

Cíl nedosažený.

Ó jest to bolest nevýslovná,
co pálí v duši hluboko,
ó, jest to touha neukojná,
co vzlétá nad svět vysoko.
Ta bolest pro to, co jsi ztratil
a nikdy více nemáš mít,
ta touha po tom, co jsi neměl
a nikdy tvým co nemá být.
Ó, bolesti té nevyslovné,
té marné touhy ve prsou,
kdy víš, že ztratils žití svoje
a nedosáhl hvězdu svou.

Slza vosková.

V těžkém snu se tělo mé
v rakev položilo,

údy jak by spoutané,
srdce mé však žilo.

Voskové svíce u rakve
plamenem temným planou,
pro mne jen z nich na černý krov
slze, to z vosku kanou.

Těžká slza vosková
na srdce mi padá,
nikdy že se nevrátí
moje leta mladá.

Horká ta slza vosková
na mojím srdci pálí,
vždyť mi je lidé s láskou mou
za živa pochovali.

Srdce — hřbitov.

Klidné, smutné srdce toto,
jako hřbitov opuštěný
slz tu bolně rozechvěný
nikdo mrtvým neroní.

Žádných slzí! — Vždyť už zhynul,
kdo by pro ně nářek ved.
Žádných slzí! — Čas jen drtí
tiše, stále živých sled.

Z ledu kvítí.

Po sklech si luny paprsky
zas v květech ledných hrají,
a ony tam i ve srdci
jak jarem rozkvetají.

Kdy však se slunce navrátí,
tu zmar se loudí květem;
jen slza po něm zatřpitne,
a bolest chvěje retem.

Žár v duši.

Jest širá pláň a tichá noc je po ní,
a nad ní oblak druhý oblak honí.

Tu dole všecko klid, ve výši větru bouř,
můj oheň shasíná, ve výš se nese kouř.

Můj oheň shasíná, však v duši dále plane,
nechť s oblak vysokých, nechť s oka krůpěj kane.

Můj oheň shasíná, jej krůpěj uhasí,
má duše plane dál, ji krůpěj nespasí.

Ten oheň v ní by plál i na dně ve moři,
ten v duši mojí žal jen hrob jej umoří.

Vzhůru!

Tam k výši hleď,
kde klamu více není
a věčná, svatá pravda sídlí jen,
co zde tě trýzní pouhý mam a sen,
však tam ni klam ni snění. —

Tam k výši hleď,
kde svaté lásky stány
již bouře žádná losů nezvrátí,
řeč lidská věčnost hřešíc, nezvrátí,
ni srdci nevklá rány.

Tam k výši hleď,
kde hvězdy svítí jasné,
jim není lesku, který zhasíná,
zde zhasla tobě hvězda jediná,
tam žádná neuhasne.

Nebe zavřené.

Vy jste mi nebe zavřeli,
kam s touhou hled můj těkal,
by věčností jsa navřelý,
se k těmto krajům smekal.

Tam jasně se mu jevilo
co mysl sotva tuší;

teď před mým oknem vaše zeď
a soumrak v mojí duši.

Má světnička.

Kolem mé světničky
čtvero holých stěn,
jedno jen okno v ní,
jedny dveře jen.

Myšlenky malují
po stěnách obrazy,
oknem ne zastřeným
nebe mi přichází.

Však byť na pět zámků dveře,
přece jimi ke mně deře
mé se neštěstí.

Těžkým kráčí jizbou krokem,
hledí na mne vpadlým okem
plným bolesti.

Rukou mně se stěny
obrazy otírá,
rouchem svým šedivým,
okno mi zastírá.

Jizbu mi slibuje,
jež má více stěn —
okna však není v ni
ani dveří ven.

U večer.

Klekání!
Klidné šero kolem,
dřímá pláň i s dolem,
z vísky pustým polem
zvonek vyzvání.

Skloň se, noci svatá,
sprosť má ňadra spjatá
soužení.
Temno tvoje v písni
rozplynout dá tísni
toužení.

Jak bych neměl pěti,
když i kovu zněti
srdcem kovovým?
Mně pak srdce vřelé
v ňadro bije v těle
tepem světovým.

Zvuč, ty jasný zvonku,
zvěstuje, že v sklonku

zase den.
Pluj, má písni, šerem,
putuj za večerem
pro můj sen.

Klekání! —
Víc a víc se stmívá,
hvězda v noc se dívá,
zvon i zpěv doznívá
zmírá ve stráni.

Úzkost.

Neusnu zas, dokuď úzkost
ze srdce si nevyzpívám,
vždy na toho ďasa mívám
písně krůpěj svěcenou.

Znášli úzkost, toho ďasa,
jenž do srdce zahryzne se,
divokým že bolem vzpne se,
bijíc v duši zděšenou?

Málo jemu nad člověkem
za denního světla moci,
uvolněn však v tmavé noci
straší v snů tě náruči.

Spánek plaší z tvého lože,
chladným potem čelo skropí,
chvějíc se tvé tělo vzchopí —
půlnoc s věže zahučí.

Znášli úzkost toho časa?
Znášli ono zaříkání,
z těla jež ho povyhání,
v srdce poklid vrací zas?

Mně ta moc jest bohem dána,
že, kdy ďábel prsa tísní,
zažehnám ho jednou písní,
přivábě si v duši jas.

Můj štědrý den.

I.

Tak jsem jich dožil dvacet šest.
V světničce mojí temno jest
jako teď v mém žití.
Hvězd ni luny zříti
nemůže můj hled.
Myšlenek sled
duší se valí
temnějších nocí kol.
Zima, zima!
Srdce se chvěje,
srdce se halí
ve plášť, svůj bol.

Šedivý plášti
po spodu rudý,
šedivý stářím,
zarudlý krví,
srdce mé tebe
nosilo všudy,
tebou krýt chce sebe
dokud jemu bít,
až i v tobě schladne,
rubášem tě mít.

— — — — — — —

Slýchám — slýchám
o věčném letě,
věčně však dýchám
ze srdce žárů
do chladu kolem
citů svých páru.
Ta jak skla oken
kalí mé oči,
ve chladu houstnouc
tváře mně močí.

Mračna, mračna
ve duši mojí.
Na srdce z nich
padá mně, padá,
myšlenek sníh.
V bouřlivém boji,
v životu víru
divě se chumelí,

nikdy mu v míru
spočinout neveli
všemocný hlas.
Srdce mé zaváto
vysokou závějí,
zemřelo naději
na lepší čas.

Zima, zima
větší a větší,
páry že tuhnou hned,
ze srdce vzletší.
Všecko se mění v led,
do tuhé kůry
zamrzlo srdce mé
se pláštěm svým.
Mračna, mračna!
Na věky duše má
zhalena v chmury,
na věky v noc.

Zima, zima!
bez květu, bez slunce
sněhy a ledy
na srdci mém.

II.

Rozžal lampu, zaplašil jsem,
byť ne z duše, z jizby stíny.

Ach, jak byl ten štědrý večer
jindy zcela, zcela jiný!
Ah, což byl! Co bylo, bylo,
ale kterak bude dále? —
V srdce mé se hoře vrylo,
a ta rána pálí stále.
Krev se valí! — Však té krve
není jako vody v moři;
nezhyneli bolem prvé
slední krůpěj život zmoří.
Život? — Co jest jedno žití? —
Ale´to, jež v moje doufá,
toli musím opustiti? —
Ó, má duše zoufá, zoufá!

A tak sedím sám a sám,
v dlani hlavu, v hlavě zmatek mám.
Kývadla tep dobu měří,
kdy? — jak? — kdy? — jak? —

Náhle zazní řinkot ode dveří,
a já vznáším zanícený zrak.

Kdo jsi ty, jenž vešel ke mně,
zpoután poutem otroka,
jehož oko v brvy temně
září ohněm proroka?
Kdo jsi ty, jenž vzhledem malý,
jako stlačen břemenem,
jeho prost, snad nade skály

ledné čněl bys temenem? —
Kdo jsi ty? — Tvé roucho prachem
pozemským jest posypáno,
z něho rdí se onde nachem,
jinde zas v ně hvězdy tkáno.
Kdo jsi, jemuž v rozhalená
prsa sterá jizva vklána,
u srdce však rozvalená
nová krví strne rána? —
V divém krev mi krouží žáru,
moje duše hrůzou jata.
Kdo jsi ty? — Co ve poháru
podává mně ruka spjatá? —

Jsem tvůj život.
Což mne neznáš více? —
Hochu, tys tak samoten,
a dnes máme štědrý den.
Všude stromky, všude svíce,
jenom tobě do světnice
žádný dárek položen.
A dnes máme štědrý den.
Tys tak smuten, hochu můj,
rozvesel se, rozraduj,
zaplaš z duše těžký sen,
já ti nesu dárek tvůj.
Přijmi, uchop pohár ten,
vždyť dnes máme štědrý den.
Vezmi pohár, dopij na dno,
a v tvém srdci bude chladno,

dopij, hochu, dopij jen,
duše tvá se stíší taky,
zaplašiš z ní na vždy mraky
vsecko hoře na vždy ven.
Pij, vždyť máme štědrý den.
Netaž se, co číše jímá,
kdo ji dopil, v tom už dřímá
bol, by nebyl probuzen.
Napij se, vždyť štědrý den.

A já jsem již pohár chopil,
bych v něm horké rety ztopil.
Patře naň, však trnu zděšen,
mok v něm šumí krví plana,
vřelý jako z rány kana.
Přece budiž k ústům vznešen,
mámť já k tomu dosti sil,
třeba na rtou jako hrana,
rukou rozchvěn zazvonil.
A já dopil! A já dopil! —

Jsou to žáry? — Jsou to ledy? —
Jsou to léky? — Jsou to jedy? —
Nevím. Pohár vysušen,
ruka klesá, strnou hledy.
Zima, zima, mračna, ledy,
všecko mizí sen jak bledý,
poklid, ještě netušen
jímá mne. Byl štědrý den.

III.

Tvůj nápoj vřel, však srdce po něm chladne,
a jasný zimní den je ve duši;
ni ta, ni srdce nemá hoře žádné,
však také sobě blaha netuší.
Cos dal mi v číši, nebyl lék, ni jed;
vždyť s žárem bolu žár též citu zbled.

Tvůj nápoj spil mne, on mé chtění plete,
však jednu jiskru nemoh' udusit
a neudusí třeba vážen z Léthe,
ta nemůž shasnout, dokuď budu žít.
Nechť mne ho píti celý okeán,
on hvězdy mojí nedosáhne stán.

Vždyť srdce mé je spjato s tímto svitem,
a duše má jej stále oblétá;
to k němu jásá každým žilobitem,
duch z myšlének mu brány upletá,
a květ a jásot vítá božstva dceř.
Pryč s číší tvou! — sem, milko má, se beř!

Pryč, s číší tvojí! tam jen blaho kyne,
kde milenky mé náruč horoucí;
kdo žitím spitý jím též na vždy hyne,
však v loktech milky život budoucí.
Kdo ze rtou jejích božský nektar pil,
ten jenom žil a pro věčnosti žil.

Jak miluju tě! a to láskou dvojí:
co ženu muž, hoch milenku svou zas,
tys matkou každé, každé písně mojí,
však věčný vínek zdobí bujný vlas.
Ó poesie, ženo, milenko —
jak miluji tě, boží myšlenko!

Vše, co je krásné, zhynulo by ve mně,
kdy tebe ztratit, mílko má, bych měl,
jsa navždy vržen v nízký prach té země,
bych k výši jasné nikdy nevzletěl.
A hyna v robství poutu odvěkém,
již nebyl více svým ni člověkem.

Ne, mílko má, já neopustím tebe,
ty živote, chceš marně loučit nás,
než bych se sřekl pro tě svého nebe,
již tvého blaha odřeknu se snáz.
Bít může do mne ruka osudu,
však robem jeho nikdy nebudu.

Chceš loučit nás? — Nuž boj buď mezi námi,
já hájím sobě matku dítek svých,
já odsvětit si nedám božské chrámy,
kdy krůpěj krve ještě v žilách mých.
V boj živote! já připraven již jsem,
buď zvítězím, neb oba podlehnem.

Buď zvítězím a pak jsem já tvým pánem
a poezie tvojí královnou —

však padnuli, jsa utkán velikánem,
s nímž zápasit mně bylo zbraní nerovnou,
přec nezřím smrti, tobě zhouba jen,
má duše vítěz, trup nechť přemožen!

Pouť k ráji.

I.

Ve světě mně bylo teskno,
a já sobě pozaletěl
ve snů volnou širou říš.

Kdo tam nebyl? — Kdo ji nezná
bezmezí jak může znáti
sokol spjatý na motouz.

Ano, lovčí sokol duše,
vzletnuvší by pánu lovil,
který vzletat neumí.

Zabuda tam jarma světa
jasným kořist modrem stíhá,
sotva stih však volá pán:

Tvrdý pán, on z jeho lovu
živí se a za odměnu
v těsném srubu vězí jej.

Ó, kéž pouto přetrženo,
kéž ten sokol prchnuv pánu,
na vždy můž se k jasnu vznést.

II.

Širá říše ideálů,
kdo tě poznal, tomu touha
věčná vzplane po tobě.

Věčná touha, věčné žely,
že tě nikdy, nikdy, nikdy
nemůž letem postihnout.

Z pomezí jen může na tě
jako Mojžíš pohledati,
a pak zhasne oko v tmách.

Tvojich sídel zlaté báně
zrcadlí se v stříbru proudů
věčným jarem věnčených.

To ten ráj, pro jehož ztrátu
lidstvo v srdci smutek nosí,
vyhnané jsouc do světa.

Odtud záře v duši plane,
odtud lesk, co z oka září,
odtud cit, jenž v srdci vře.

Ty nám stále líčí ztrátu,
stále nás zas napájejí
v návrat blahou nadějí.

III.

Kudy cesta k tomu ráji? —
Ó, ta cesta žhavou pouští,
kde tě žízeň utrápí.

Kudy cesta k tomu ráji? —
Plouti tobě bouřným mořem,
kde tě vlna zachvátí.

Kudy cesta k tomu ráji? —
Vede cesta v strmé hory,
kde ti klesnout ve propast.

Kudy cesta k tomu ráji? —
Dalekým tím šírem vzduchu,
kdo ti půjčí perutě?

Pouště, moře, hory, vzduchu,
vy jste ničím touze mojí,
přes vás najdu cestu v ráj.

IV.

Šel jsem pouští, touha v srdci,
křídloma mně prochlad vála,
když jsem v parnu zemdlíval.

Ona, bořící se v písek,
vždy zas vznesla moji nohu,
sílu lejíc v ochablou.

Kojila mou žízeň žhoucí,
krmila mne zlačnělého,
žízní, hladem sama jsouc.

Písek šlapu, písek dýchám,
kolem písek, nad pískem však
jasné nebe vítá hled.

Ticho v poušti, ticho hrobu,
pohyb v poušti, zápol smrtí,
v duši život, jaro, květ.

Často přelud touhu šálí,
kouzlí ráje a zas mizí,
nikdy touhy pravý ráj.

Komu pouště na pomezí
jámu kopá bledá žena? —
Docházím, kdy hotova.

Nestálosti, ty jsi pilně
na mém hrobu pracovala,
teď však vlož se ty v ten hrob.

V.

Loďko, pluj, ty loďko malá,
v před již v bouřlivé to moře
v náruč vlně kypící.

Moře, moře, zmítej člunem,
nechť se houpá, nechť se chvěje,
víře v reji divokém.

Plavec stojí u kormidla,
nechť mu vlna ve tvář stříká,
nechť naň zeje černá tůň;

on se mužně v tvář ti dívá,
divě se té divé kráse,
povznešen tím zápasem.

A nechť kolem vody ječí,
proti nim loď řídí k cíli
pevnost v ruce, v srdci ráj.

Výš i dol nechť v bouři zuří,
pod ním pěna, nad ním mraky,
kolem něho temnoty;

pěny nemohou mu cestu,
mraky hvězdu zahaliti,
temnost duše jeho žár.

On to ví, že kdyby loďku
překotila vlna dravá,
roztříštila v úskalí,

ví, že jemu silných ramen,
a že k cíli přes tůň bouřnou
ponese jej umění.

Bouř se tiší, prchá temno,
modré nebe opět září,
a již blíže kyne zem.

Hravě vlna loďkou houpá,
a po tichém vánku nese
v ucho mé se svůdný zpěv.

Sireny, jen pějte, pějte,
voskem ucho zavírati,
k stěžni nechci tělo pnout.

Jak mne bouře neshltila,
tak mne zpěv váš nemůž svésti,
ani krásná vaše tvář:

Obdiv bouři, obdiv kráse
napájí jen touhu v prsou
a ta jimi vzlétá výš.

VI.

Drsné hory, vaše pata
zaryta je v lůno země
tajemné a hluboké;

ale vaše strmé štíty
k obloze a slunci čelí:
Hory, vy jste jako já.

Vzhůru, vzhůru nechť se řítí
před i za mnou na vždy v propast
kamení a lavina.

Nelekám se jejich pádu,
neděsí mne rachot hromu,
nechvěje mnou kolem chlad.

Nechť rozrývá nohu skála,
nechť se vléci noze sněhem,
nechť se smeká po ledech;

vzhůru, vzhůru bez ustání,
teprv volném na vrcholu
oddechnou si prsa má.

Pode mnou se oblak vznáší,
nade mnou však vysost nebe,
a z té výše kyne cíl.

Blaho, blaho cítím blíže,
ale kudy cestu k němu,
vzduch kdy tělo nechce nést.

Zašuměla mocná peruť,
nade mnou se žena sklání
skvoucí jako nebe zář.

„Vezmi vavřín, bojovníče,
věnec na skráň, lůžko sobě,
k spočinutí, z něho stav.

Z toho lůžka, s této výše
na vítěznou svoji dráhu
k zemi krásné pohlížej.“

„„Ne ten vavřín, jasný zjeve,
ne ten věnec, ne to lůžko,
jiná touha v srdci plá.

Chcešli vděčit bojovníku,
vznes jej tam k té dálné výši
svojí mocnou perutí. —““

„Nuž, miláčku, vrhni již se
v náruč moji, a já tebe
vznesu v jasný domov svůj.“

Myšlenky jsme vzletli letem,
vzduchem živným, vše objemným,
a já uzřel snů svých ráj.

Co tam vidím, neptejte se,
ještě neznám pověděti,
odlesk mdlý jen píseň má.

Jenom to z ní zvučí stále:
Zvedněte se, vzhůru! výše,
hledat, najít, zase ráj. —

OMYLY.

Na	str.	5	ř.	4	s	hora	čti	m.	sbořen — zbořen.
„	„	55	„	7	s	dola	„	„	zaválí — zavály.
„	„	55	„	1	„	„	„	„	věnčené — věnčeny.
„	„	58	„	10	„	„	„	„	pohynulí — pohynuly.
„	„	79	„	10	s	hora	„	„	zúžený — súžený.
„	„	80	„	1	s	dola	„	„	plne — plané.
„	„	85	„	6	„	„	„	„	z prahu — s prahu.
„	„	99	„	3	„	„	„	„	duch — dech.
„	„	100	„	12	„	„	„	„	rozplívá — rozplývá.
„	„	108	„	8	s	hora	„	„	v nitru — nitrem.
„	„	125	„	9	„	„	„	„	nezvrátí — neskrátí.

Místo str. 55 vytištěno chybně 35.

OBSAH.

III. Básně výpravné.

IV. Touhy a myšlenky.

0460007

DM 30.– ant.

